

Laisvė ir Lietuva

EINA 47-tuosius METUS

1993 SPALIS - OCTOBER 7

Nr. 20 (1667)

Išėjimo ir Lietuva

Dr. JONAS KUNCA :Australia

Gyvenome Tėvynės laisvės iliuzija visą pusšimtį metų, nors nesimaitė, kad vakarai dėl Lietuvos ir Pabaltijo būtų pasiruošę gadinėti santykius su atomineis ginklais iki dantų apsiginklavusią Sovietų imperiją. Pats mūsų šalies okupacijos nepripažinimas mums davė viltį, kad kada nors, pasikeltus tarptautinei padėčiai, šis klausimas išsprendės palankiai, jei tik neleisim pasauliui pamiršti šitos neteisybės.

Išėjimo organizacijų valdybos kalbino Š. Amerikos kongreso narius, kad jie pradėtų kelti šį klausimą. Jie mus atjautė, bet daug padėti negalėjo. Baltieji Rūmai turėjo didesnę rūpesčių. Komunistas grąsino ištvirtinti Pietų ir Centrinę Ameriką, o Kuboj, prie Floridos pakrančių, sovietai turėjo komunistų diktatorių Fidel Castro ir savo karines bazes. Maskva sugebėjo daugelyje Afrikos ir Azijos šalių pastatyti sau ištikimus ar bent palankius diktatorius. Maskvos įtaka pasireiškė ir Viduriniuose Rytuose, kur randasi pasaulio naftos rezervai. Pačių Vakarų egzistencija buvo atsidūrus pavojui. Kas tokiu metu rimtai rūpintis Pabaltijo išlaisvinimu? Jei JAV, Kanadoj ar Australijoje mums palankesnė politika per priemonius ir demonstracijas išreikšdavo viltį ir lėmė, kad mūsų šalis atgautų nepriklausomybę, tai buvo vien mandagumo frazės. Po išlaisvinimo užklauso pora didžiausių mūsų užtarėjų, ar jie prieš 5 metus galvojo apie tokią galimybę. Atsakymas buvo: "Atvirai kalbant, netikėjome".

Išėjimų dauguma buvo ištikinus, kad tokia neteisybė negali likti neatitaisyta. Bet kaip ir kas išlaisvins mūsų Lietuvą, ji neturėjo supratimo. Neturėjo "pažangų" politikos mėgėjų grupelių, kurios piršdavo nustoti politikuoti ir pradėti kultūrinį bendradarbiavimą su Lietuvos žmonėmis "kviečiantis" dainininkus ir kitus me nininkus. Vilniaus ir Maskvos KGB irgi buvo už toki "bendradarbiavimą", kuris, pagal KGB nurodymą, privalo tarnauti Maskvos naudai. "Iškviešti" geriau pasakius atsiųsti buvo KGB agentai ir grįžę namo smulkmeniška informuodavo savo viršininkus apie asmenis ir organizacijas, čia išėję. Dauguma išėjimų teisingai įtarė, kad čia yra agentų konspiracija,

bet kartu norėjo paklausti lietuviškų dainų. Kilo kibirai ir dėl lietuvių namų salės davimo ar nedavimo jiems. Kai agentui "Gintarui" buvo neleista dainuoti Melbourne klubo salėje, "kultūrininkai" surado jam kitą. Visgi dėl to prasidėjo bendruomenių skaldymas. Taigi KGB per tokį "kultūrinį" bendradarbiavimą patarnavo Maskvai dvejopai: suskaldė bendruomenę ir surinko informaciją apie ją besidominčius asmenis ir organizacijas. "Pažangieji" už savo nuopelnus gaudavo leidimus ne tik aplankyti Lietuvą, bet ir ją skersai ir išilgai išvažinėti, o kartais paspausti ranką p. Justui Paleckui...

Keičiasi laikai, keičiasi ir žmonės tikėdami kitų trumpa atmintim. Tie, kurie varė propagandą už "kultūrinį" bendradarbiavimą su KGB ir intsigų pagalba išstūmė ne vieną rytingą patriotą veikė iš vadovaujančios pozicijos, po nepriklausomybės atgavimo pasidarė aršiausi nacionalistai, antikgėbistai, antikomunistai. Dabar jie pradėjo pulti tuos, kurie laikuskelbė nemalonią tiesą apie mūsų pirmą patriotinę valdžią, darančią žalingas kraštui klaidas.

Minėtų politinių chameleonų dėka išėjimo vėl buvo suklaidinta. Užot dalykiškai nagrinėti šalies padėtį ir ją vertinę pagal valdžias ar atskirų pareigūnų naudingumą mūsų valstybei, išėjimai metėsi į asmeninio kulto puoselėjimą, pamiršdami gyvybinius valstybės interesus. Pirmos valdžios nesugebėjimas valdyti privedė šalį prie gilios krizės ir netvarkos. Iš anksto buvo aišku, kad žmonės už tą valdžią nebalsuos. Nebalsuos ir už jos remiamą asmenį. Beliko rinkti daugiausia galimybių turinčią laimėti alternatyvą. Dėl to čia negalime kaltinti rinkėjų. Geriau giliau panagrinėti susidariusią padėtį.

Landsbergio valdžia dėl neapžvalumo sugriovė žemės ūkį, įvėlė Lietuvą į netinkamų litų spausdinimą su nepatikima bendrove ir leido įleisti šaknis korupcijai ir mafijai. Ką galėjo Lietuva laukti ją vėl išrinkdama? Brazausko antroji valdžia, bent iki šiol neišvalė administracijos nuo parazitų bei mafijos. Netvarka ir korupcija dar tebesitęsia. Tiesos vardan

(Nukelta 1 4 psl.)

Laikas Jau Seniai Net Pernoko

JUOZAS ŽEMAITIS

Kiekvieną lietuvių, kuriam pavyko išvengti Sibiro kankynių net ligi mirties, ir šiandien gyvena Amerikoje arba kur nors kitoje žemėje valstybėje, š. m. rugsėjo 20d. žinia, kad ukrainietis Demjanjukas laisvas, o ne pakartas, nuteiktas teigiamai. Gal kam tokia mano nuomonė brūkštelis ir per nosį, visai neimu į galvą. Dėsnis, kad tiek teisėje, tiek ir moralėje, buvo ir liko tas pat: kur kas geriau išteisinti dešimtį kaltų, negu nubasti vieną nekaltą! Kitą vertus, toks Demjanjuko apkaltinimas, būk jis buvęs didžiausias žydų žudikas - tikrasis "Ivan the Terrible" vis atbūdina man pasąmonėje labai žiaurų įvykį, kai Vokietijoje mane sumušė trys žydų jauni vyrai net ligi nematymo sukrūvinimo, kad būk tai aš žudžiaus žydus Šiaulių mieste vokiečiams lietuvišką žemę iš komunistinių rusų "atėmus". Kai aš jiems mėginau teisintis, kad niekad šiauliuose negyvenau ir net parodžiau savo asmens pasą, kad ten aš niekad nebuvau registruotas, vienas ištrau-

kė jį iš mano rankų ir krito man į veidą, kad atsitrenkęs į vagono medinę dalį apsipliaui kraujais. Ėmus man šauktis pagalbos, į vagoną staigiai įbėgo ratų tikrintojas su ilgakočiu plaktuku rankose. Tai buvo mano išsigelbėjimas nuo dar didesnių užpuoliko smūgių.

Karas pasibaigė. Vokiškų hitlerininkų nenužudytų žydų dauguma pateko į amerikiečių, anglų ar prancūzų rankas, nes vokiečiai besitraukdami nuo rusiškųjų gajų, juos sugrūdę į apdaužytus prekių ar gyvulinių vagonus, gabenosi kartu toliau į vakarus. Kiek išlikusių gyvų žydų pateko į rusų komunistinio "žmoniškumo glėbį", šiandien net ir OSI neužsimena nei vieno žodžio.

Visi pabaltiečiai, gūdai, ukrainiečiai ir žydai, kurie pasibaigus karui buvo rasti Vakarų Vokietijoje, okupavus šią Vokietijos dalį vakariečiams, buvo apgyvendinti specia-

VILNIAUS VAIZDAI SPALIO 9-sios PROGA

liuose lageriuose. Žydų lageriai būtinai pragyvenimo reikmenimis buvo daug geriau aprūpinami kaip kad kitų tautų pabėgėliai arba prievarta pačių vokiečių atsiųsti į Vakarų Vokietiją.

Lagerinis visokių tautų žmonių gyvenimas, pajutus laisvę, pasidarė gerokai skirtingas. Kai kurie pradėjo grįžti į gimtuosius kraštus, o tie, kurie gerai žinojo ką reiškia rusišką nacionalinį komunizmas, bijojo jo ir iš tolo. Tokie buvo visi pabaltiečiai, kai jų tėvynės vėl pagrobė Kremlius sadistai.

Pats keičiausias reiškinys tai buvo žydų nenoras vykti arba grįžti į savo gimtąsias vietas, kurias jau buvo pagrobusi "pati garsioji demokratija" - Sovietų Sąjunga. Gerai prisimenu buvusią žydų stovyklą Augsburgėje, nes ją teko aplankyti ne vieną kartą ir pasikalbėti su ten patekusiais Lietuvos žydais. Tada mes buvome draugiški, ir mūsų veiduose nesimatė vieno kitiems jokios pagiežos. Bet deja, tuoliai man vis kažkaip knietėjo noras paklausti Lietuvos žydų, kodėl jie nepanorėjo grįžti į Lietuvą. Nežiūrint tokio mano noro ir toki mano klausimų, atsakymai jau ir aš pats turėjau ir, manau, atitiko jų nuomonei: "Ten jau nebus jokio biznio! Be to, tas, kuo mes tikėjome ir dėl ko mes rusiškai komunizmo "herojus" (žydai juos tokiu kais ir skaitė) sutikome su didžiuliu entuziazmu, mus gerokai apvylė".

Daugybė nuo teroristinio komunizmo pabėgėlių buvo apgyvendinti demokratinėse valstybėse. Labai didelę jų dalį pateko į Jungtines Amerikos Valstijas, tiesiogiai Amerika vadinamas Rode visi žydai, šiaip ar taip išsigelbėję nuo baisių žydų žudynių ir patekę į vakariečių okupacinę globą atsirado Amerikoje. Labai ryškiai dar ligi šiandien vis prisimenu tą Amerikos laivą (gen. Muir), kuris ir mane į šią žemę atgabeno. Didžiausią ano laivo nelaimingųjų dalį sudarė žydai. Sakau "nelaimingųjų", nes visiškai nenuvokėm kuo mumis šioje žemėje skaitys.

Pagaliau, kol paaiškėjo, ilgiai laukti nereikėjo. Tuoj pat pamatėme, kad mes, išskiriant žydus, čia esame tik antraeiliai krašto piliečiai visi nesi skaitant nei su mūsų europietišku išsilavinimu ir net nei su turimomis praktiškėmis profesijomis. Nežiūrint kuo pabaltiečiai savo tėvynėse buvo buvę - gydytojais, inžinieriais, teisėjais ar net ir dvasiškiais, tetikome tik patiems paprasčiausiems darbam kurių atlyginimas buvo pats mažiausias.

(Nukelta 1 6 psl.)

SPALIO 9-ji

VILNIAUS PROBLEMA

Vilniaus klausimo reikalai iškilo su visa intriga 1920 m. Sovietų Sąjunga 1920.4.12 pripažino Lietuvą de facto. Tuomet ji stipriai parėmė ją politinėje arenoje. Pagal pasirašytą sutartį Lietuvai buvo pripažintas Vilnius, Gardinas ir Lyda.

Lenkija spaudžiama Anglijos 1920. 7.10 Spa konferencijoje pripažino Vilnių Lietuvai gaudama Anglijos visokeriopą pagalbą, kad derybų keliu su lietuviais Vilniaus klausimą išspręstų.

Betarpinės derybos tarp lietuvių - lenkų Suvalkuose prasidėjo 1920. 9. 30 ir tęsėsi iki spalio 7 dienos. Pradžioje atrodė, kad konfliktas bus iš-

spręstas sėkmingai. Deja, pasirašius derybų sutartį, paaiškėjo klaida. Pasirašę sutartį lietuviai susigaudė, kad jie toje sutartyje paliko daug "skylių", kurias lenkai išnaudojo.

Deryboms įkstant lenkų kariuomenės štabas nuosekliai ruošė planus Vilniui užgrobti. Paskutiniai pasirašymai vyko Gardine. Ten slaptaios posėdžiavo Pilsudskis, Želigowski, gen. Leon Berbeckis, Rydz-Smigly, plk. Adam Koc ir kiti karininkai. Po sutarties pasirašymo lenkų paruošti daliniai pradėjo žygi į Vilnių ir ji užėmė spalio 9-tą dieną, sulaužydami savo pažadus. Kaip tokį žemą, nesąžiningą ir apgaulingą veiksmą aiškinti ir teisinti? Tai juodžiausia dėmė lenkų istorijoje.

Susitaikys Žydai Su Arabais ?

J. STANAITS

Palestiniečių-žydų santykiuose įvyko nelauktas persilaužimas: Izraelis pripažino PLO kaip tautos atstovą, o Arafatas Izraelio teisę egzistuoti kaip savarankišką valstybę. Tokios staigos atmainos niekas nelaukė, nes abi pusės iki šiol vedė mirtingą kovą. Izraelis buvo numatęs kolonizuoti žydais užimtas teritorijas ir ištumti palestiniečius iš jų, o pastarieji ir juos remiantys arabų kraštai buvo prisiekę sumalkinti Izraelio valstybę, išikūrusią svetimoj teritorijoje.

Geresniam padėties supratimui būtina trumpai pažvelgti į paskutinio šimtmečio įvykių raidą Palestinoje. Sionistų organizacija suplanavo iškurti žydų valstybę Palestinoj jau prieš 97 metus. Buvo įsteigtas Sionistų Fondas, kurio lėšos buvo skiriamos žemės supirkinėjimui, kad ten būtų galima apgyvendinti žydų kolonistus. Laikė Didžiosios Britanijos mandato tas fondas nupirko 7% Palestinos žemių, aišku, pačių geriausių, išlikusių Izraelio valstybei jos valdžia visomis priemonėmis "paskatino" palestiniečių bėgimą į kitas arabų šalis. Apie 2,5 milijono Palestinos gyventojų pasišalinė arba buvo pašalinę. Jų žemes perėmė Izraelio valdžia ir jas dalino kibutzam ir pavieniam žydams, kurie atvyko po karo iš Europos. Iš likusių savam krašte palestiniečių, žydų valdžia nusavino 70% jų žemių. Palestiniečiai liko savam krašte ne tik be žemių, bet ir be teisų. Laimėję

1967 metų karą žydai inkorporavo į taip vadinamą Eretz Izraelį visą Palestiną. Golan kalvas ir dalį Egipto teritorijos. Kolonizacijos politika Palestinoj nesiskaitė su žmogaus teisėmis nei Jungtinių Tautų rezoliucijom, raginančiom Izraelį pasitraukti iš visų okupuotų teritorijų. Neturėdami vilties išlaisvinti savo žemę taikiu būdu, palestiniečiai pradėjo griebtis terorizmo.

Kiti arabų kraštai užstojo palestiniečius, bet jie neturėjo panašaus Izraelio arsenalo, įgalinančio rizikuoti dar vieną karą. Izraelis, reikmuoti, žinavimą modernių ginklų nepardavinėjo, kad neužsitrauktų Vashingtono rūstybės. Vakaruose nepaslapstis, kad JAV besąlygiškai remia Izraelio valstybę. Nesigilinant į padėtį atrodo, kad po Sovietų imperijos subyrėjimo arabai ir palestiniečiai liko bejėgiai atsispirti žydų kolonizacinėm intencijom Palestinoj ir kitose užimtose srityse.

Tikrumoje pats Izraelis atsidūrė mirties pavojui. Viena, tai kad jau nėra atominių ginklų monopolio. Už

(Nukelta 1 4 psl.)

Su Amerikiečiais Laisvės Gynėjais Susidūrus

VILIUS BRAŽENAS

Amerikos lietuvių pobūviuose ir net spaudoje perdažnai tekdavo išgirsti didžiai neišsamią amerikiečių politinio susipratimo įvertinimą. "Amerikiečiai kvaili," "nieko nežino apie komunizmą" ir panašūs posakiai mane vis erzindavo todėl, kad dažnai tai buvo tik įrodymas kokioje kompanijoje pats kalbėtojas suktojasi, lygtai kaip įrodymas to, kad jis pats ar ji patį savo politinį intelektą maitina tik iš "liberalinės" televizijos bei tokios pat spaudos sąmoningų ar nėsąmoningų propagandistų. Asmeniškai teko susitikti ir drauge dirbti antikomunistinėje, tuo pačiu antisovietinėje veikloje su tūkstančiais toli gražu ne kvailių amerikiečių. Daugelis jų, nors patys nepatyrę komunistinės priepaudo bei teroro, lygtai gerai, ar gal net geriau, suprato komunizmo grėsmę žmonijai, negu vienas kitas pabėgėlis nuo komunizmo tuos antikomunistus amerikiečius priskiria "kvailių" ar "naivuolių" kategorijai. Tarp sutiktų amerikiečių antikomunistų buvo ir tokių, kurių pažintini daugelis mūsų galėtų ir turėtų didžiulius, kadangi jie buvo skaitomi herojais net iškilniausių amerikiečių tarpe. Gal kada atsiras laiko ir progos apie tokius plačiau ir išsamiau pasisakyti. Šiuokart apsistosiu tik ties vienu pavyzdžiu, ties asme - niu, kuris netiesioginiai tikriausiai yra pažįstamas ar bent žinomas daugeliui Amerikos lietuvių, čia atsiradusių po II P. Karo.

Amerikiečių spaudoje neseniai pasirodė mano didelė dėmesį atkreipusi žinia, kad savo namuose, New Hampshire, sulaukęs 70 m. amžiaus mirė Herbert Philbrick. Priedu kai tiksliai gavau vienos iš seniausių antikomunistinių organizacijų Amerikoje AMERICA'S FUTURE 1993 m. rugsėjo spalio mėnesio biuletėnį. Jame radau straipsnį užvardintą: "Herbert Philbrick: Eulogy To A Hero." "Pradžioje duotoje santraukoje trumpai nusakoma kieno mirtis apgailestaujama:

FEDERALINĖ POLICIJA - TAI TIKRAS PAVOJUS

JOHN F. McMANUS

Savo prezidentinėje kampanijoje 1992 m. birželio mėn. Bill Clintonas tautinėje merų konferencijoje tvirtai pažadėjo, kad jis paskirs "100,000 naujai papildomų tautinės policijos korpuso narių." Tarp daugelio jau visokių kitokių pasiūlymų iš Washingto, šitas, iš tikro, vertas griežto atmetimo.

Jeigu tokia federalinė policija kada nors ir būtų įkurta, tai ji, be abejo, pasidarytų federalinės valdžios agente. Jau ir taip valdžiai kas savaitę didėjant, dargi įsteigus tokią jos pačios policijos agentūrą, turėtų kiekvieno piliečio širdį sukrėsti baimės jausmas. Tiesiai policijos korpusas, priklausęs atitolusių ir neatsakomųjų valdžiai mūšiusi sostinėje, būtų visiškai priešingybė tikrai policijos sąvokai, jos samdyti ir kontroliavimui.

Geriausi policininkai yra tie, kurie kilę iš apylinkės, kurioje jie ir neša savo tarnybą, pažįsta tos apylinkės žmones, iš kurių jie gauna savo atlyginimus, ir jų svarbiausia pareiga - tarnauti tiems vietiniams piliečiams. Pagalvokite tikrai, kas atsitiktų, kai federalinė jurisdikcija imtų skirti policininkus po visą kraštą. Tokie policininkai visai nepažintų savo tautiečių, ir jų lojalumas priklausytų daugiausiai valdžios agentūrai, kuri jiems mokėtų atlyginimus.

ISTORIJOS PAMOKOS

Šių laikų istorija patvirtina, kad centriniai kontroliuojamos policijos pajėgos turi pareigą apsaugoti centrinę valdžią. Vokietijoje tokia centrinė policija tapo GESTAPO; Rusijoje ji pavirto į KGB; Kinijoje, centrinės valdžios apsaugos ranka lietė viską - nuo drakoniško šeimos planavimo, iki žmogaus minčių kontroliavimo.

"Grumtinių prieš komunistinę subversiją vadas išėjo. Tačiau praėjusį mėnesį mirusio Herbert Philbrick'o herojiški darbai ir toliau įkvėps amerikiečių kartas, tol, kol išliks patriotizmas."

Kodėl manau, kad daugelis Amerikos lietuvių žino apie velionį Philbrick'ą? Ogi todėl, kad tada antikomunistų pabėgėlių, vos tik išsigijusių TV aparata, viena iš mėgiamiausių TV programų buvo "I Led Three Lives." Tai buvo dramatiški tikri pergyvenimai amerikiečio Herbert Philbrick. Jis vedė normalų žmogaus gyvenimą, priedu būdamas aukštu JAV Komunistų Partijos pareigūnu ir tuo pačiu FBI (Federalinio Investigacijos Biuro) agentu, informavusiu JAV vyriausybės organus apie didžiulius Kompartijos užmojus bei jos ryšius su SSSR.

1940 m. 25 metų amžiaus Philbrick supykė, kai KP nariai perėmė Bostono apylinkės jaunimo organizaciją, kuriai jis priklausė. Jis nuėjo apie tai pasakyti FBI, kur gavo paskatinimą pasilikti toje organizacijoje ir vaidinti gerą komunistą. Matomai turėjo didelį gabumą išlavuoti tarp dviejų pareigų. To pasekoje jis pakilo iki patikimiausių KP vadovybės sluoksnių. AMERICA'S FUTURE biuletėnyje rašoma:

"1949 m. FBI jau turėjo pakankamai įrodymų, daugiausiai Philbrick dėka, patraukti atsakomybėn 11 aukštų vadovų, pakaltinant juos suokalbū nuversti vyriausybę. Tuo būdu buvo palaikytas komunistų konspiracijos Amerikoje nugarkaulis."

Po to, nežinūrint nemažo asmeniško pavojaus, H. Philbrick tęsė amerikiečių informavimą ir švietimo darbą straipsniais, knygomis ir paskaitomis. Jis taipogi pateikė dokumentacijos JAV vyriausybės agentūroms apie JAV KP ir Maskvos ryšius tuo metu, kai Amerika buvo Sovietų agresijos ir ekspansionizmo pagrindiniu taikiniu. 1950 m. McGraw-Hill leidykla išleido jo knygą "I Led

Three Lives" (Aš Gyvenau Tris Gyvenimus). Knyga tapo viena iš plačiai slai perkamų knygų. Netrukus pagaltą knygą buvo pagaminta tuo pat vardu TV programų serija, kurią Amerikoje atsiradę "dypukai" su pasigėrėjimu sekė. 1972 m. laidos knygos epilogė H. Philbrick tarp kitko nurodė didžiulį piliečių informavimosi ir politinio susipratimo reikšmę.

"Kad išlaikius tai ką mes turime ir žmogus su tuomi pirminy," rašė jis, "mes - kiekvienas mūsų - turime studijuoti ir perstudijuoti didžiulias idėjas ir idealus tų intelektualinių gigantų, kurie padėjo suformuoti šį kraštą. Nieko negalima atsiekti remiantis ignoracija. Vienok viską galima atsiekti remiantis žinojimu."

Gal jisai tik kitais žodžiais pakartojo vieno iš Amerikos sistemos kūrėjų, ano meto (reiškia - tikro) liberalo Thomo Jeffersono išpėjimą: "Jeigu tauta tikisi būti neinformuota (ignorant) ir laisva, ji tikisi to, ko niekad nėra buvę ir niekad nebus." Įsitikinimas tuomi, tarp kitko, ir mane paskatino veik nuo pirmų dienų Amerikoje asmeniniuose susitikimuose, gi vėliau per spaudą ir paskaitas dalintis su amerikiečiais mūsų tautos patirtimi susidūriant su komunizmu.

Tai buvo siūlas, kuris suvedė su amerikiečių antikomunistų didvyriu Herbert Philbrick. 1957 m. dukte Lyvia, verkdama dėl nuoskaudos, parsinešė namo 7-tos klasės "socialinių studijų" knygą Our World Today (Mūsų Šiandieninis Pasaulis). Ją iškaudino tai, kad knyga teigė, jog Sovietų Sąjunga išvadavo Lietuvą, kad Baltijos kraštai "savanoriškai įsijungė" į SSSR. Toliau pasklaidžius tuoj paaiškėjo, jog knygoje moksleiviams buvo pilna sovietinės propagandos.

Paruošęs bene tik 19 pavyzdžių kas toje knygoje sakoma, ir kaip tikrumo yra, pasiūčiau mokyklos vedėjui. Matomai žinodama, jog turi reikalą su nauju ateiviu - "dypuku", mokyklos vadovybė nesistengė net laiško gavimą pripažinti. Po pusmečio įgavau pakankamai pilietinės drąsos paskambinti mokyklos vedėjui, kurs mane painformavo, jog aš atsakymą turėčiau gauti iš Stamford miesto mokyklų sistemos viršininko-superintendente. Dar už pusmečio, metam praėjus, nuėjau su knyga tiesiai į vietinio dienraščio STAMFORD ADVOCATE redakciją. Pataikiau ant drąsaus "aiřišio" vyr. redaktoriaus,

kriminalinius nusikaltėjus, kyla iš supratimo, kad esant daugiau policijos, tms mažėti nusikaltimų skaičiai. Bet tai visai netiesa, tvirtina David Bayley, kriminalinės teisės profesorius New Yorko Valstijos Universitete, New Albany mieste. Jo analizas, patalpintas rugpjūčio 16 d. New York Times laikraštyje, nurodo: "Su apgailestavimu tenka pasakyti teisybę, kad pasamdyti daugiau policijos, neturės jokios reikšmės kriminalinių nusikaltimų didėjimui mūsų visuomenėje... Apie nusikaltimus, jų įvairumą ir skaičių galima išpranašauti iš vietovių, kuriose faktorius tam yra socialinės bei ekonominės padėties".

Profesorius Bayley galėtų dar užakcentuoti moralinį išauklėjimą. Per pačią didžiausią ekonominę krizę 1930-tųjų metų laikotarpyje, Amerikos kriminalinių nusikaltimų skaičius buvo daug žemesnis, negu šių dienų. Kai piliečiams išamontintas noras elgtis teisingai - nes tai yra teisinga - nereikalauja jokios policijos kontroliavimo. Betgi, Amerikos moralinis nusmukimas, dar padedamas Aukščiausiojo Teismo nuosprendžiais, kuriais draudžiama mokyklose mokyti moralumo ir dvasinio ugdymo, vis tebesitęsia.

Be to, joks policijos skaičius negali garantuoti, kad visuomenė būtų laisva, be jokių nusikaltimų. Netgi ir policija nėra legaliai atsakomą, jei kas tampa nusikaltimų auka. Joks policijos skaičius negali pakeisti aukšto moralumo žmogystėje. Tuo tarpu, daugiau federalinės policijos gali sukurti policijos valstybę (diktatūrą).

© 1993 The John Birch Society Features

Vertė -
VYTAUTAS CHAINAUSKAS

Healing The Children / Mich. yra savanorių organizacija. Dabar paplitusi JAV 20 valstijose. Ji rūpinasi gydymu vaikų iš įvairių pasaulio kraštų, kurie negalėtų būti išgydyti savo tėvynėse ir pasilikti invalidais. Michigano valstijoje yra 27 ligoninės ir virš 200 daktarų, kurie atlieka visą gydymą be jokio mokesčio. Ši organizacija per metus atskviečia apie 50 vaikų.

Iš kairės dr. William Waring-American Lithuanian Disability and Rehabilitation exchange program direktorius, jo žmona Mary, Malitas Blantaitis, Helen Salan, Jūratė Pečiūrienė.

Jono Tamulaičio nuotrauka

kurs perėmė iš manęs kovą, pradėdant straipsniu apie mano nusiskundimą dėl "raudonai dažytos" knygos pirmajame puslapyje, po didžiule ant rašte puslapio viršuje. Laikraščio ir mano grumtynės su mokyklų nomenklatūra tęsėsi laikraštyje ištisą savaitę, baigiant vadovybę pasmerkenčiu STAMFORD ADVOCATE vedamuoju. Nežinūrint visų pasiteisinimų, sekančiais metais Our World Today knyga buvo išmesta, pakeičiant ją visai priimtina vadovėliu.

Ši byla pakliuvo į kitų Connecticut valstijos miestų, kaip Bridgeport, spaudą ir matomai New Yorko miestų spaudą. Netikėtai gavau padėkos ir pagyrimo laišką iš New Yorko, iš Herbert Philbrick, su prašymu patiekti daugiau informacijos apie tą knygą ir mano bylą su mokyklų vadovybe. Su džiaugsmu tai padariau. Už poros mėnesių gretimame, 15-20 mylių atstume, Greenwich mieste, Prez. George Bush tėviškėje - berods Christiaų Anti-Communism Crusade organizacija suruošė informacinę programą pavadintą "Freedom Forum". Paskaitė, jog tarp kitų žymių JAV antikomunistų kalbėtojų dalyvaus ir garsusis Herbert Philbrick, su grupe Stamfordo lietuvių, nuvažiavau išklausti to Forumo.

Po paskaitos priėjau susipažinti su H. Philbrick, kas man suteiks pirmą progą pamatyti ne tik gyvą buvusį "FBI komunistą", bet ir patirti jo nepaprastą gabumą prisiminti žmones bei įvykius. Išgirdęs mano pavarde, Philbrick stipriai paspaudė ranką ir pareiškė: "Braženas? Iš 114 Old Barn Rd., Stamford?..." Tai buvo tikslus to meto mano adresas, ir jo prisiminimas mane tiesiog pritrėkė. Dviem metais vėliau, man dirbant tada ginklavimo kontraktais apskrovusioje American Machine & Foundry korporacijoje, gavęs komandiruočių dviem savaitėm atsidūriau Warren, Ohio. Vėl užtikau laikraštyje žinią, kad vietinėje gimnazijoje kalbės atvykęs žymusis "I Led Three Lives" Herbert Philbrick. Po paskaitos išjungiau scenoje elutėn žmonių norinčių paspausti kalbėtojų ranką bei pastatyti papildomų klausimų. Man tebestovint už maždaug 12-15 žmonių nuo Philbricko, jis staiga pažūrėjo į mane ir ji kalbinančiam žmogui, parodęs į mane ranka, pasakė: "Klausk štai šitą vyrą. Jis yra gyvenęs po komunizmu..." Toks atpažinimas turėtų bet ką nustebinti. Su manim Philbrick buvo tik pasikeitęs laiškas, ir kartą susitiko, prieš du metus, minioje žmonių, Greenwich, Connecticut!... Tai gali paaiškinti kaip jis sugebėjo išlikti gyvu vešdamas anuos "tris gyvenimus."

Tad vienas įrodymas, kodėl netikslu ir neapgalvota drėbti posakį - "amerikiečiai kvaili." Bent šis vienas, tarp daugelio mano pažįstamų, buvo tikrai ne kvailas. Gal jiems trūko tik išminties suprasti ar išrūsti didelę mislę - kodėl, nuo komunizmo pabėgę ir Amerikoje atsiradę įvairių pavergtų tautų atstovai, masiniai

neprisidėjo prie amerikiečių antikomunistų siekusių painformuoti apie komunizmą amerikiečius, kad kuo greičiau sugriovus tautų kalėjimą - Sovietų Sąjungą? Ir man šiame klausime, jau neskaitant daugelio kitų, trūksta išminties tai mįslei išspręsti.

Atėjo Laikas Pasukti Į Šoną Iš Įprastos Rutinos

Lietuvių tauta labai nukentėjo per paskutinius tris okupacijas. Sibiro taigos išbarstytos mūsų tautiečių kaulais. Suauge, mažamečiai vaikai, seneliai ir ligoniai buvo naudojami vergų darbams didinant Rusijos industriją. Šiaurėje ir centrinėje Azijoje. Tie žmonės buvo per prievartą deportuoti iš Lietuvos, o į jų vietą atkelti rusų kolonistai. Lietuvoje mūsų patriotai-partizanai gynėsi iki paskutinio kraujo lašo...

Dabartinio metu iš Lietuvos spaudos patyrėme slapstus dokumentus su nusikaltėlių parašais ir statistikos informacija, kaip šios deportacijos buvo įvykdytos. Šie dokumentai pasirašyti sovietų generolo (žūr. "Lietuvos Aidai, Vilniuje 1992 m., gen. N. Gorlinskio raportą apie deportacijas, įvykdytas kovo mėnesį, 1949 m.).

Ar neatėjo laikas mūsų veiksniams surinkti tuos dokumentus ir išversti į anglų kalbą su atitinkamu įvadu, su nusikaltėlių nuotraukomis, su jų biografijomis ir nusikaltimo dokumentais, kuriuos jie pasirašė ir įvykdė? Išleisti kondensuotą leidinuką anglų kalba ir plačiai paskleisti Pasaulio juridiniam forumui, žurnalistams, visom ambasadom ir politikam (JAV ir viso pasaulio).

Šių dienų Rusija teisinasi, kad tą kriminalą padarė Sovietų Sąjunga ir demokratine Rusija yra neatsakinga už šiuos veiksmus. O kam atiteko milžiniški vergų pastatyti projektai Sibire, kultivuota buvusi plėšri žemė, dujų vamzdžiai ir kt.?

Per 50 metų, iškankintai fiziniai ir dvasiniai mūsų tautai, žemos metu užsukinėjo šildymą žmonėms ir visor institucijoms, o pasauliui skelbia, kad Pabaltijje jiems reikia apginti rusų mažumą (buvusius kolonistus).

Amerikiečių televizija, kada turi ko kį pranešimą apie Lietuvą, dažniausiai praneša - "former Soviet Union". Tiksliau būtų "formerly occupied by the Soviet Union". Ką mes pateikiame amerikiečiams ir užsieniečiams, kada mes sukviečiame juos į įvairius didžiulius tautos minėjimus?...

Mūsų veiksniai tuoj klaus, iš kur jie gaus lėšų šiam leidinukui. Atsakymas: Poni pirmininkai - iš Tautos Fondo, Lietuvių Fondo ir Tautininkų Fondo. Suvažiuokite į vieną vietą, susisėskite prie bendro stalo ir atsiras lėšų. Nemanau, kad Jūsų nutarimams pasipriešins Fondo nariai.

A. Liepinaitis

USPS 301580
LAISVOJI LIETUVA

2618 West 71-st St.
Chicago, Illinois 60629
Tel. (312) 476-3371 or (708) 839-5531

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO
ILLINOIS

Published bi-weekly on Thursdays (Except July) by
LITHUANIAN REGENERATION ASSOCIATION
Subscription Rates: \$25 annually, in Lithuania US 30
Single copy 1 dol.

Postmaster: Send address changes to the LAISVOJI LIETUVA
2618 W. 71-st St., Chicago, Illinois 60629

Leidžia LIETUVOS ATGIMIMO SĄJŪDIS. Įgaliota leidėja ir
administratorė Ona Šimkuviienė, redaktorius Juozas Žemaitis.

Redakcinė Kolegija: Marijus Blynas, Vilijus Bražėnas, Algirdas
Budreckis, Vytautas Jokubaitis, dr. Jonas Kunca, Stepa Varanka,
Juozas Vilutis, Povilas Žilskus.

Įvairių autorių straipsniai skelbiami LAISVOJOJE LIETUVOJE
nevisada reiškia redakcijos ar leidėjo nuomonę. Rankraščiai re-
dakcijoje nesaugomi, gražinami iš anksto susitarus. Prireikus,
rankraščius redakcija trumpina ir juos taiso savo nuožiūra.

Du Sukrečių Įvykiai

NAUJI MIŠKINIAI LIETUVOJE ?

Mums čia, Išeivijoje, ir ko gero di-
džiai daugumai tautiečių Lietuvoje,
nieko panašaus nesitinkint, keli tuzi-
nai (žiūrint, kas juos skaičiuoja) vy-
rų iš Savanoriškosios Krašto Apsau-
gos Tarnybos (SKAT) dalinių Kaune,
paslėmę ginkluotės priemonių atsar-
gos, išėjo į miškus.

Nežiūrint Vilniaus radijo ir spau-
dos pranešimų, mums Išeivijoje dar
tenka "skaityti tarp eilučių" ir spė-
lioti, žiūrint ir namų žinomą ten su-
sidariusią padėtį, idant priartėjus
prie teisingo atsakymo į klausimą -
kas ten iš tikrųjų darosi ?

Pirmiausia sunku patikėti, kad jau-
ni SKAT vyrai, kurie nėra spėję iš-
mėginti nomenklatūros kėdžių rinkš-
tumą, duotąsi lengvai paveldimam "tre-
čiųjų jėgų", kuomet kažkas iš Vilniaus
juos kaltina. Tai yra paprastas stan-
dartinis ir nudėvėtas šmeižtas bet-
kokiai opozicijai.

Greičiausiai šis naujų "miškinų"
žygis yra tik užsitęsusių bendros i-
tampos dėl LDDP įtartinų politinių
ėjimų padarinys. Be didelių materia-
linių trūkumų įtampą didina spaudos
bei susirinkimų laisvės varžymo už-
mojai, nesugebėjimas ar nenoras pa-
žaboti mafiją tvarkai ir saugumui at-
statyti, na ir kyla pasitikėjimas val-
džia apskritai. Nepamirština, žinoma,
ir ambicijų valdymens galimybė, daž-
nai prasiveržianti paviršium panašio-
se situacijose.

Tikėkimės, kad visa tai išsiriš be
kraujo praliejimo ir kad "jauni karš-
takošiai" šiuo rizikingu ir drąsos pa-
reikalavusiu žygiu pažadins iš nevel-
los Seimą ir administraciją. Būtų ge-
ra, kad šis netikėtas žygis idiegs "Die-
vo baimės" atrodą arogančiai val-
dyti pasižovusiai LDDP vyraišybei ir
padės susivienyti dešiniąjiai (tikrąja
to žodžio prasme) opozicijai. Tai iš-
balansuotų Lietuvos politinės jėgas
ir įvestų stipresnę atsakomybę prieš
tautą bei polit-ekonominių pastovumą
krašte. Tikėkimės, kad lietuviškas po-
sakis - "nėra to blogo, kad neišiegtų
gera" pasiteisins šiuo atveju.

RUSIJOJE NET DU PREZIDENTAI !

Jeigu Lietuvos SKAT "miškiniai"
nustebino Lietuvą ir jos Išeiviją, Ru-
sijos prezidento ir parlamento susi-
rėmimas ragais nustebeino ir apstul-
bino visą politinį pasaulį. Rugsėjo
21 d. pasklido žinia, jog Rusijos Prez.
Boris Jelcin staiga paleido Rusijos
parlamentą ir paskelbė naujus rinki-
mus, numatytus gruodžio mėnesį. Į
tai atsiliepdamas jam priešiškas pa-
lamentas "išmetė" Jelciną iš prezi-
dento posto ir prisakdino "laikinu
prezidentu" buvusį Jelcino vicepre-
zidentą ir jo politiką nuolat kritikav-
sį Aleksandr Rutskoi.

Šis politinį pasaulį sukrečius įvykis
nebuvo jau taip nelauktas. Jau pora
metų užsitęsęs taisyklis tarp prezi-
dento ir parlamento pagaliau turėjo
prieiti prie kokios nors atomazgos.
Tos rusiškos grumtynės tikrumoje ne-
ra paremtos teisėtumu nei viename

nei kitame gale. Jelcinas buvo "de-
mokratiškai" išrinktas Rusijos prezi-
dentu pagal komunistinę gorbačiovinę
konstituciją. Vadinamasis parlamen-
tas buvo "demokratiškai" išrinktas
pagal komunistinę brežnevinę konsti-
tuciją. Abiejose pusėse grumiasi ko-
munistai - su KP bilietais ir be KP
bilietų.

Sąmyšis Vakaruose paaiškinamas
gal tuomet, kad amerikoniškosios žiny-
bos, ypač TV žinių pusgalvius didžiai
papkino Jelcino "nedemokratiškas"
bei "nekonstitucinis" žygis. Lyg ten
iki šiolei yra buvę demokratiško ar
konstitucinio ? Daugelis vakariečių
išvaizduoja, kad Rusijoje įmanoma
"Instant" (momentalinė) demokrati-
ja. Tai tolygu tikėtis per vieną dieną
kekštyną paversti vienuolynu.

Turint mintyje tai, kas mums ge-
rai žinoma apie rusiškąjį imperializ-
mą, neturėtume sudėti per daug vilčių
ir į Boris Jelciną. Tačiau šiuo me-
tu ir JAV ir Baltijos kraštų vyriaus-
ybės atrodo protingai padarė neišven-
giamai pasisakymas už Jelciną,
nežiūrint to, ko galima ar negalima
iš jo tikėtis ateityje. Vienok Gen. Ru-
tskoi jau dabar būtų didžiai nepatrauk-
lus pasirinkimas, ypač lietuviams.

Apie jį LAISVOJI LIETUVA Išeivi-
jos skaitytojus išpėjo (bene tik pir-
moji Išeivijoje) jau 1991 m. lapkričio
mėn. 7 d. Nr. 22 (1619) laidoje. Ten
buvo idėta net jo fotografija. Straips-
nyje "Po žinią Nuobiras Besizars -
tant" štai kas prieš 2 metus buvo ra-
šoma apie Gen. Rutskoi:

"Jis pasižymėjo 'rusišku' kas
šių metų liepos mėnesio rinkimuose
privertė Jelciną pasirinkti kandidatą
į prezidentus, kad atsivertų panašius
'rusišku' pasižymėjusius konku-
rentų kandidatus. Nors Jelcinas, kaip
sakoma, esąs Gorbačiovo oponentas,
idomu tai, kad pastarųjų metų bėgyje
Gorbačiovas gan skubiai pakėlė Ru-
tskoi, be jokių paaiškinimų, iš majoro
laipsnio į pulkininkus. Priedu, rugpjū-
čio 24 d., paties Gorbačiovo specia-
liu potvarkiu, jis buvo paaugštintas į
majoro generolo laipsnį..."

"Anot žurnalisto Weeks, 44 metų
amžiaus rusas Rutskoi esąs vienas
iš 'Otečestvo' (Tėvynės) sąjūdžio
steigėjų, ir turis artimų ryšių su ru-
sų soviništy grupė 'Pamiat' !"

Priedu yra žinoma, ir buvo žino-
ma jau tada, kad Rutskoi kalbėdamas
apie Kompartijos vadą Ivan Polozkov
esąs pareiškęs: "Jis yra mažiau tik-
ras komunistas, negu aš esu". (Tuo
metu KP dar formaliai egzistavo).
Raudonarmiečių laikraštyje RAUDO-
NOJI ŽVAIGŽDĖ viename laiške bu-
vo teigiama, kad 1987 m. rinkimuose
į Liaudies Deputatų Kongresą plk.
Rutskoi "iškilmingai pasižadėjo likti
ištikimu komunistui, tuo pat metu
puldamas visus tuos pseudo-demok-
ratus." Tada L. L. rašė:

"Nežiūrint to, ar didžioji JAV ži-
nyba nori ar nenori apie tai kalbėti,
mums būtų pravartu užsisukti ant
ušo šią informaciją apie Jelcino pa-
vaduotoją."

Išėina, kad tas išpėjimas buvo pa-
darytas su pagrindu. Šiuo metu, bent

apie tai rašant, atrodo, kad Prez. Jel-
cinas stovi ant tvirtesnių pamatų, ne-
gu Gen. Rutskoi. Kaip ten bebūtų, ru-
sai visad norėjo ir norės jausti, kad
Maskvoj sėdi "chazajin" - "šeimnin-
kas" - "bosas". Kuris iš visų dabarti-
nių kandidatų į "šeimninkus" laimės,
parodys nepertolima ateitis. Nepamir-
ština ir tai, kad Michail Gorbačiovo,
kurs majorą A. Rutskoi skubos keliu
padarė generolu, važinėdamas po pa-
saulį (amerikiečių pinigais) vis pra-
našauja grįšias į Kremiaus sostą.
Nesvarbu tai, kad jo nėra iš tolo nenori
dauguma rusų. Svarbu tai, ko nori Va-
karų globalistai, kurie, per Pasaulio
Banką ir IMF (Tarptautinį Valiutos
Fondą) skirstydami amerikiečių mo-
kėtojų pinigus, dažnai nulemia tai,
kas valdys kurį kraštą. Taipgi tai
reiškia, kad Amerikos piliečiai -
mokesčių mokėtojai bei balsuotojai -
gali turėti didelės įtakos net tokios
Rusijos politikai. Gi visiems aišku,
kad nuo Rusijos politikos didžiai pri-
klauso ir Lietuvos likimas.

V. B.

SVARBESNĖS IŠVADOS APIE POPIEŽIAUS APSILANKYMĄ LIETUVOJE

J. P. KEDYS, Vilnius

POPIEŽIUS JONAS-PAULIUS NE TIK REFORMATORIUS BET IR KONSERVATORIUS

Pasibaigus Antrajam Pasauliniam
Kariui iškilo taip vadinamo "libera-
lizmo" gaidynė su moraliniu vertybių
sumenkinimu, bažnyčios įtakos susilp-
nėjimu, įvairiausių religinių sektų at-
siradimu ir t. t. Katalikų bažnyčia
taip pat buvo gerokai šios antimora-
linės bangos paliesta: bažnyčios tu-
štėjo, kunigų mažėjo, Vatikanas dar
sekė senas šimtmečių tradicijas, ku-
rios nesugebėjo naujai susidariusią
padėtį atremti.

Tik išrinkus popiežium Joną-Pau-
lių antrąjį, katalikų bažnyčios reika-
lai gerokai pasikeitė. Jis plačiai at-
vėrė Vatikaną šimtmečiais uždarus
vartus ir pats asmeniškai ėmė ne-
šti į platų pasaulį "Naują Naujieną",
rodydamas visų tautų tikintiesiems,
bet ypač kunigams ir vyskupams tik-
rąją veiklą: eiti prie tikinčiųjų ir
kviešti juos grįžti prie Dievo! Tik-
rai tai didelė dabartinio popiežiaus
asmeninė reforma, kuri jau rodo ba-
žnyčios stiprėjimo ženklus. Jis yra
apkeliavęs daugybę tautų, ir šis ke-
lias yra lygus apie 22 kartus apkelia-
vimui apie žemės rutulį!

Toliau šis popiežius užmezgė
glaudesnius ryšius su kitomis reli-
gijomis. Jeigu jis dar nesusiėmė
greito jų prisijungimo prie katalikų,
tai reik pasakyti, kad sumažėjo kova
tarp atskirų religijų. Jų tarpe atsirado
diskusijos, ir tai jau didelis lai-
mėjimas. Pavyzdžiui, Lietuvoje besi-
lankant popiežiui, atvyko jį sveikinti
net stačiatikių, sentikų, evangelikų,
liuteronų, evangelikų reformatų, ka-
raimų musulmonų ir net žydų religi-
jų atstovai. Labai abejoju, jeigu bet
kuris popiežius būtų lankęsis, saky-
sime, 1939 m. ar anksčiau, tai kažin
ar minėtų religijų atstovai būtų vy-
kę popiežių sveikinti?

Šalia jo įvairių reformų tenka pa-
žymėti gana kietą laikyseną dogma-
tinėje srityje. Jis jokiu būdu nesutinka
su liberalizmo abortais, kunigų
vedyboms bei moterų leidimu į ku-
nigystę, ir kitose srityse. Čia popie-
žius Jonas-Paulius II yra kietas kon-
servatorius.

LAISVĖS STATULA Kaune
Romo Pakalnio nuotrauka

Vaidas iš Popiežiaus viešnagės Lietuvoje. V. Kapočiaus nuotr.

Daug netenka stebėti ir pajunti,
kad šis popiežius turi svarbiausius
vado bruožus: greitą orientaciją, ga-
na aiškią iškalbą, kuri pilna padraši-
nančių ir į santaiką kviečiančių min-
čių. Jis Lietuvoje kalbėjo lietuvių,
italų, lotynų, lenkų, rusų, ukrainiečių,
baltarusių, ir jeigu dar pridėti vokie-
čių, anglų ir gal prancūzų, tad jis ga-
li susikalbėti apie dešimčia kalbų!
Be to, jo kalbos yra labai įspūdin-
gos, ypač italų kalba su aiškia tarse-
na, be mikčiojimų, su balso pakilimu
ir nuleidimu, rankų švelniais judė-
siais, gana patraukiančiai veikiąs
klausytojus. Ne vieną kartą po jo kal-
bų atsirado būreliai ligonių, laukda-
mi jo palaiminimo jiems pagyti, ką
popiežius ir atlikdavo.

Nežiūrint Popiežiaus Jono-Pau-
liaus II virš 70 metų amžiaus, jis at-
rodo gana sveikas ir patvarus. Ma-
tant jo nepaprastai sėkmingą veiklą
kaip Švento Petro įpėdinio, reikia m-
nyti, kad po jo mirties daug laukti ne-
teks, kad jis būtų pasiūlytas į palai-
mintuosius...

Taip Mes Minėjome 15 Birželio Gedulo Dieną

Rodos taip nesenai mes didžiavo-
mės esą dalis tūbrolių ir sėstų, kurie
kovojo už Lietuvos laisvę. Kiekvienas
žodelis iš pavergtos Tėvynės buvo
lyg ir šventa relikvija.

Taip nesenai 15 birželio mes mi-
nėjome kartu su savo Baltijos bro-
lais latviais ir estais. Kodėl taip ge-
lėtai viskas pasikeitė? Nejaugi "ry-
tų vėjai" atplūde svetimą minėjimo
reikšmę, tikslą ir laiką? Tas buvo
galima manyti iš šių metų minėjimo
ne tik Melbourne, bet ir kitur.

Visiems yra gerai žinoma, kad da-
bartinė Lietuvos valdžia daro sunku-
mybių nagrinėti NKVD - KGB archyvus.
Taigi kol archyvų durys nėra visiškai
uždarytos, paremkime tuos, kurių
nepavyko paplirkti, sušaudyti, sukomp-
romituoti, numarinti Sibiro lageriuose,
psichiatriinėse ligoninėse ar iš-
tremti. Jie pirmieji pradėjo tiesinti
mūsų nugaras (A. Ažubalis). Tie, gy-
vi likę partizanai, politiniai kaliniai
bei tremtiniai ir kovos metų partizanų
geradarių bando kaip galima greičiau
išleisti archyvuose rastų doku-
mentų rinkinius. Jau iki dabar yra iš-
leista šeši tomų, pavadinanti "Laisvės
Kovų Archyvas". Tremtinių S-ga iš-
leido 1990 m. rinkinį partizanų ir ko-
vos grupių nuotraukų knygą, kurioje
ir jūs gal rasite savo brolių, seserų ar
draugų. Ten yra apie tūkstantis vei-
dų, kurių jau nebėra mūsų tarpe.

Nors Išeivijoje nepadarėmė Tė-
vynę "antrąją dieną". Nepamirškime
tų, kurie turėjo ir turi stiprybės nie-
kad ir prieš nieką nenusilenkti ar ver-
gauti. Vietiniai "pragmatistai" irgi
nepamirškite "antros gėdos".

Lietuvos Politinių Kalinių ir Trem-
tinių S-ga bei Partizanai niekad ne-
prašė paramos, bet jų lėšų neužtenka
išleisti didesnio tiražo archyvų doku-
mentų bei laikraštį "Tremtinys" (išei-
na kas mėnesį). Nesigailėkite aukų
tam svarbiam darbui.

Siųskite "Lietuvos Politinių Kali-
nių ir Tremtinių S-ga" Talkos sąskai-
tos Nr. 9441/01. Laikraštį ir knygas
galima užsisakyti per LPKT atstovą
Australijoje V. L. Mačį, P. O. Box 539
Pascoe, Vale, Vic. 3044, Australia.

Redakcijos prierašas. Tikrai geras
pavyzdys visiems svetimosios šalyse
gyvenantiems lietuviams.

Ivykiai Ritas Kūlverčiom

JURGIS SUGINČIUS

ŽIAURUS SMŪGIS OSI

Amerik on grįžo John Demjanjuk iš Izraelio, i kur jį Sovietų Sąjungos ramstoma OSI buvo ištrėmusi mirties sprendimui, nekrepiant dėmesio nei į faktus, nei į asmenybės sumaišymo įrodymus. Jau nekalbant apie nelogiškumą ir neteisėtumą tremti tariamą nusikaltėlį į valstybę, kurios tarlamo nusikaltimo metu net nebūta, OSI buvo pagauta skandalinga sumaitojant JA V teisinę sistemą. Izraelis bent jau gali pasiteisinti, kad naujų įrodymų akivaizdoje, kaltinamąjį ištrėmė, vietoj jį pakorus. Tačiau atrodo, kad Amerikos inkvizitoriai bando gėlbėti savo reputaciją naujais kaltinimais Demjanjukui, nebent tik amerikiečiai, būvę "dypukai", ukrainiečių vadovaujami pakeltų tokį triukšmą, kurs nu-stelbtų žylytų reikalavimus kraujo.

ITAMPA MASKVOJE IR KAUNE

Dar teks palaukti, kad geriau susigaudžius, ką reiškia Jelcino susirėmimas su savo priešais - raudonai - siats kietasprandžiais parlamente. Bent šiuo metu atrodo, kad parlamentams gali po kiek laiko nusibosti leisti įstatymus patamsyje, be šilto vandens, be ryšių ir, ko gero, be vodos. Jeigu kas nors neišprovokuos ryškesnio kraujo praliejimo, švelni Boriso priespauda (tik policijai jos apsupumu) gali išeiti jo naudai.

Tikėtinės, jog ir Kauno įtampa bus sušvelnėjusi ar net teigiamai išsirišusi iki to laiko kol šis straipsnis (už dešimt dienų) pradės pasiekti skaitytojus. Aišku, kad šis klausimas, surinkus daugiau davinų, kurių šiuo metu neturima, reikalingas ilgesnės analizės. Prie visų spėjamų SKAĮ savanorių žygių priežasčių galima pridėti ir kai kieno spėjimą, kad jie gal pasitraukė į miškus svarbiausia bijodamiesi Lietuvai grėsmingo įvykių išsirišimo Maskvoje.

IR LENKIOJE TAS PAT ?

Ką tik įvykę Lenkijos Seimo rinkimai parodė didelius sunkumus, kuriuos būvę komunizmo sistemos vergais žmonės turi nugalėti bebandydami išbristi iš komunistinio palikimo. Lenkijoje komunistai, pasivadinę "Demokratine Kairės Sąjunga", laimėjo pakankamai vietų Seime, kad pretendavus į vyriausybės sudarymą. Nors tik mažuma balsavo už komunistus, gerai organizuota DK Sąjunga, drauge su kitais rausvaisiais bei nepartiniais komunistais, sudaro stiprią jė-

gą prieš neorganizuotas politines skelvdras Seime. Tad ne vien Lietuvoje komunizmo palikimas suluošino daug žmonių.

Yra spėjantių, jog netrukus kas tai panašaus gali įvykti Bulgarijoje ir net Vengrijoje. Tai verčia dar kartą prisiminti Anatolij Golitsyn "New Lies For Old" ("Nauji Melai Vietoje Senųjų"), 1984 m. išėjusią knygą. Jos autorius, buvęs aukštas KGB planavimo skyriaus karininkas. Jis perbėgo į Vakarus 1961 m., ir nuo 1962 m. pradėjo rinkti medžiagą šiai knygai. Daugelis Vakarų žvalgybai ir kontražvalgybai patiekty davinų yra pasitvirtinę. Šioje 412 psl. knygoje jis pristato Sovietų užsienio politiką visiškai kitose šviesoje, negu ją mato žymieji sovietologai Vakaruose. Jo pagrindinis įspėjimas yra, kad "glasnost" su "perestroika" buvo tik dalis KGB "maskirovos" (seniai sudaryto plano) užmaskuoti Kompartijos vidaus politikos pakeitimą, siekiant sustiprinti ir stabilizuoti vadovybę, išgelbėti SSSR nuo susmukimo, nuraminti Vakarus, gauti Vakarų pagalbos ir tuo pat metu Vakarus nuginkluoti. Pagal autorį, tokį politikos pakeitimą įtaigojo jauni leninistai, kaip Šelepin ir Andropov tarpe kitų. Tam pradžiai buvo duota 1968 m. 81-jo Partijos Kongreso paskelbtu Manifestu.

Neatrodė, kad tas planas visose srityse būtų pavykęs. Vienok lygiai neatrodė, kad komunistai būtų praradę vietą prie valdžios vairo.

GLOBALISTAI PAPERKA PALESTINIEČIUS

Staiga, lyg iš dangaus, Viduriniuose Rytuose nukrito "Taika". Po ilgų slaptų derybų, apie kurias nei New Yorko Wall Street, nei Washingtono globalistų vyriausybė neva tai nieko nežinoję, PLO (Palestiniečių išlaisvinimo Organizacija) ir Izraelio vyriausybė nutarė susitaikinti. Prieš tai buvęs "teroristas" Yassir Arafat paspaudė Izraelio ministerio pirmininko, irgi buvusio "teroristo" prieš britus ranką. Ir štai turėsime taikings Viduriniuosius Rytus su naujais investavimais, kylančia pramone ir visokių gerbūviu. Kaip paprastai, žinoma, tai sunkiai įtikimai taikai užtikrinti reiklia bilijonų Amerikos dolerių. Tai reiškia dar vieną JAV mokesčių mokėtojų kišenių aptuštinimą.

Cinikai gali pasakyti, jog Washingtonas palestiniečiams pasakė: jeigu jūs paliksite mūsų draugus žydelius ramybėje, gausite mašią dolerių. Nežiūrint vis augančio JAV deficito ir valstybinio prasiskolinimo, šiuo atve-

ju nebus sunkumu gauti pinigų ("taikai užtikrinti") iš JAV Kongreso. Rugpjūčio gale kolumnistas Leonard Larson, pavyzdžiui, štai ką rašė apie Izraelio įtaką JAV Kongrese:

"Pastaraisiais metais Senato P pinigų Skyrimo (Appropriations) Komiteto septyni Demokratai ir penki Respublikonai, kurių rankose buvo pagalbos Izraeliui reikalai, yra gavę jų rinkiminės kampanijos pagalbai viso \$ 1,775,440 iš politinės veiklos komitetų, kurie žinomi turį ryšius su Izraelio interesų stūmėjais ("lobby").

KUNIGĖLIS ARISTIDES GRĮŽTA Į HAITĮ

Amerikos piliečiai turi būti pasirodę pakratyti dar vieną savo kišenę Jų valdžia nutarė nunešti "Taiką" ir į Haiti valstybę. Neva tai Jungtinės Tautos susitarę su Haiti kariškiais grąžinti "demokratiškai išrinktą" prezidentą Jean-Bertrand Aristide'į valdžią, iš kurios jį buvo išmetę kariškiai.

Skaityteli "pripažintą", reiškia - liberalų kontroliuojamą - spaudą, ar besiklausą TV "Žinių", žino, kad Aristides yra demokratas, katalikų kunigas ir teisės bei laisvės gynėjas. Tačiau jie nežino, kad Aristides yra raudonas kunigėlis, geras Fidel Castro draugas ir "demokratiško" teroro prieš savo politinius priešus instigatorius. Viešose kalbose jis skatino savo sekėjus (kai dar buvo valdžioje) naudoti Pietų Afrikos juodųjų komunistų teroro priemonę - "necklacing" - benzinu persunktų padangų, priešams ant kaklo užmovus, deginimą. Aristides nenaudojo tiesioginio termino, bet, ragindamas priešus nubausyti, naudojo "Pere Lebrun", arba "Pa pa Lebrun" terminus. Mat Pere Lebrun ten yra vienas iš didžiausių automobilių padangų pirklių. Jis savo prekes reklamavo Haiti televizijoje išskirdamas galvą pro padangą...

Kariškiai Aristides nuvertė ne už jo "demokratią", bet už jo terorizmą sukurstant minias žudyti jo politinius priešus. Liepos 30 d. WASHINGTON INQUIRER išsidėjo vieno taip nužudyto, apnuoginto ir išniekinto Haiti politikos Sylvio Claude lavono šurpią nuotrauką.

VOKIETIJOS MIRUSIEJI LIETUVIAI

JONAS JUODIS, VLB Schwetzingeno apylinkės narys, mirė 1993 gegužės 20 Helmsstedto ligoninėje. Palaidotas gegužės 24 d. St. Stephani kapinėse Hlmstedte. Laidotuvių apeigas atliko vietos vokiečių katal. kunigas, dalyvaujant 25 asmenims. Padėtas VLB Schwetzingeno apylinkės vainikas.

Buvo gimęs 1923 rugpjūčio 21 Karūnavoje, Kėdainių apskr. Pirma kartą į Vokietiją atvyko 1941 m., antrą kartą 1944, 1950-1961. Dirbo amerikiečių armijos 8591 lietuvių inžinerijos kuopoje Schwetzingene. Persikėlęs į Helmsstedtą, iki išėjimo į pensiją dirbo social. ap rūpinimo įstaigoje. Liko Lietuvoje 93m motina, brolis ir sesuo. Buvo susipraites lietuvis.

ONA KOMOROWSKI-Bartusevičienė VLB Romuvos apylinkės narė, mirė š. m. birželio 15 d. Palaidota birželio 21 Wittlichio Burgstrasse kapinėse. Laidojimo apeigas atliko vietos šv. Moriaus parapijos katal. klebonas kun. Halfrann. Tarp kitų vainikų buvo ir Vasario 16 gimnazijos bei Vokietijos LB. Kapinių koplyčioje prie karsto stovėjo dvi Vasario 16 gimnazijos mokinės, apsirengusios tautiniais drabužiais.

Gedulingas šv. Mišias šv. Moriaus bažnyčioje aukėjo kun. Jonas Dėdinas. Per pamokslą jis prieštaraavo minčiai, jog kiekvienas išelna iš gyvenimo tuščiomis rankomis. Nuo lopšio iki karsto žmogus rašo savo gyvenimo knygą, kurią nusineša žengdamas pro amžinybės vartus. Bažnyčia sako, mirusiems galima padėti maldomis. Tuo tikslu ir susirinkome.

Visi buvo pakviesti į svetainę kavutės. Laidotuvėse dalyvavo Vokietijos LB ir Vasario 16 gimnazijos kuratoriai, valdybų pirmininkai A. Lipšys bei V. J. Damijonaitis, direktorius A. Šmitas, LB reikalų vedėjas J. Lukošius, velionės giminės ir kiti, iš viso apie pusšimtis asmenų.

Kun. Alfonso Lipniūno kapas, Pavevėžio katedros šventovėje.

Romo Pakalnio nuotrauka

ĮSEIWIJA IR LIETUVA

(Atkelta iš 1 psl.)

reikia pripažinti, kad ji padėjo apsemti laukus. Tik vėl nesukoordinavo numto derliaus komercializacijos. Paimti produktus ir už juos neapmokėti kai infliacija yra prarijus didelę dalį pinigų vertės, nėra laisva rinka, bet darbo žmonių apgaulinėjimas! Šitas klausimas dar neišspręstas. Paskutiniu metu lyg ir pradėta rimčiau kovo ti su nusikaltėliais. Lietuvos Banko valdybos pirmininkas jau atleistas, nes jis buvo apkaltintas savo pozicijos piktnaudžiavimu už 20 milijonų litų perleidimą bankui, kur jis anksčiau buvo direktorium ir dar turi ten piniginių interesų. Lito kurso manipuliacija buvo ženklas, kad Lietuvos Banko vadovybė nesugebėjo vesti rimtos monetarinės politikos.

Buvusi bei dabartinė valdžia bandė ir bando atstumti mūsų įseiviją, darydama sunkumus užsienio tautiečiam išigyti nuosavybę Lietuvoj, dirbti ten profesinį darbą, gauti pilietybę ir t.t. Gražios kalbos apie bendradarbiavimą nesiderina su darbais. Iš įseivijos lauklama dolerių ir dovanų, bet ne grįžimo Lietuvon.

Kiek pasimokę iš netolimos praeities ir dabarties, mes įseiviai turėtumėm padaryti tam tikras išvadas:

1) Lietuvoj trūko ir trūksta tvarkos ne dėl valdžios vyrų ideologijos, bet dėl jų nesugebėjimo, neryžtingumo ir mafijos tolerancijos.

2) Nauji rinkimai, užuot išsprendę problemą, greičiausiai ją padidintų. Ką išrinktumėm? Vėl V. Landsbergį, kuris turėjo 3 metus laiko parodyti savo valstybingumą, bet neišnaudojo progos? Nėra susiformavusios partijos, kuri galėtų laimėti rinkimus su dauguma parlamente ir valdžios stabilumu.

3) Beliaka atidžiai sekti dabartinės valdžios darbą ir reikalauti, kad ji rimtai pradėtų vykdyti savo specifinę misiją. Korupcijos, mafijos ir biurokratijos pažabojimas privalo būti prioritetas, nes be to mūsų valstybė negalėtų progresuoti.

4) Konstruktyvi kritika nėra valdžios destabilizacija. Taip ją privalėtų suprasti mūsų pareigūnai.

5) Negalim nepastebėti mūsų tautos dvasios nusmukimo. Savanaudiš-

kumas, valstybės turto grobimas, laukimas, kad valdžia išspręstų visas problemas, net ir tas, kurios yra asmenų reikalas, ir alkoholizmas. Tokią dvasinai liguistą tautą valdyti nelengva. Ne gražūs prašymai, bet ir kitokie dabartinės valdžios ranka galės atstatyti tvarką mūsų krašte. O ją atstatyti privalom, jei, pagaliau norime laimėti po tiek nesėkmingų bandymų.

SUSITAIKYS ŽYDAI

SU ARABAIŠ ?

(Atkelta iš 1 psl.) gerus pinigus galima gauti medžiagų ir instrumentų reikalingų atominių ginklų pagaminimui (Rusijoje ar buvusiose sovietinėse respublikose, o gal ir Vakaruose). Tolimos distancijos raketų yra irgi Rusijoje ir Kinijoje, parduodančiai jas Pakistanimuslimonų kraštui. Iš ten jos gali lengvai patekti į bet kurią arabų šalį, kuri atominę raketą galėtų paleisti į Izraelį. Viena ar dvi tokios jį sulysintų su žeme prieš atsikeršinant savo atominėmis raketomis. Izraelio vyriausybė žino, kad taip gali atsitikti po kelių metų. Islamo fundamentalistai gali įvykdyti tokį puolimą, kai tik turės savo žinioj tinkamus ginklus. Muslimonų fundamentalistai, aršūs anti-semitai, turi savo rankose valdžią Irane ir pavojingas pasekėjų mases beveik visose arabų valstybėse. Užtektų jiems ten perimti valdžią, ir naftos versmės atsiskirtų jų kontrolėj, o Izraelio ateitis būtų užanspauoduota. Palestinos problema yra kaip nafta fundamentalistų motorui. Izraelis tai supranta.

Galų gale, jei žydai pasilikty su okupuotom teritorijom, ne ilgai trukty, kad savo valstybėje jie turėtų daugia arabų negu žydų. Mat, žydų šeimos yra mažavaikės, o arabai dauginasi pernelyg greitai. Taip Izraelis išnyktų, kaip žydų daugumos valstybė jau gal po 50 metų.

Iki šiol Izraelis išsilaikė tik dėl JAV globos ir paramos. Kas met Vashingtonas tyliai duoda jam ne mažiau 3 milijardus dolerių ir dar naują militarinę technologiją, pateisindamas savo dosnumą strateginiu būtimu. Amerikiečių politikai aiškino, jog Viduriniuosius Rytus jiems reikalingas stiprus alijantas prieš sovietus. Subirus rusiškai imperijai, to karinio sąjungininko reikalingumas toj zonoj išnyko. Ryt ar poryt, nauji JAV strategai ir vadai gali nutarti, kad tokių sumų mėtymas jau nepateisinamas, ir tą paramą reikėtų nutraukti.

Izraelis turi dar ir vidaus problemų. Atvažiavę iš Rusijos šimtai tūkstančių žydų nelabai religingi, arba visai netiki. Gera dalis jų yra mišrių šeimų vaikai. Pagal žydų religiją, tik ras žydas yra tik vaikas, kurio abu tėvai arba nors motina yra žydė. Žydo ir rusės vaikai tokie jau nėra. Ne seniai nuo palestiniečių rankos žuvo vienas jaunas žydas, atvažiavęs iš Rusijos ir tarnaujęs Izraelio armijoje. Jis, pagal rabinus, nebuvo tikras žydas. Taigi nebuvo leista jo laidoti žydų karių kapinėse, bet tik jų pakrastyje. .. Kiti du Rusijos žydai pasimirė. Buvo rasta, kad jie neapiplaustyti. Prieš laidojant lavonam buvo padaryta šita operacija.

Pagaliau dauguma žydų norėtų susitaikymo su palestiniečiais ir dėl taikos. Bet yra didžiulė mažuma fanatikų, nusistačiusių prieš bet kokį okupuotų žemių grąžinimą. Pasirašymas sutarties su palestiniečiais tai tik problemos sprendimo pradžia, kuri žada būti sunki ir paini tiek dėl žydų, kiek ir dėl arabų fanatikų sabotavimo. Bet kito geresnio kelio nebuvė žydam, nei arabam. Vartodami jėgą, jie būtų tik be reikalo toliau lieję nekaltų žmonių kraują.

Jonas A. GIBAITIS

ADVOKATAS

6247 S. Kedzie Avenue, Chicago, IL 60629
Tel. 776-8700

Darbo val. nuo 9 val. ryto iki 7 val. vak.
Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. p. p.

Midland Federal
Savings and Loan Association

75 metus aptarnauja lietuvius

Indėliai iki \$100,000.00
Apdrausti Federalinės valdžios

MARQUETTE PARK
2857 WEST 69th STREET
925-7400

BRIGHTON PARK
4040 ARCHER AVENUE
254-4470

BRIDGEVIEW
8929 S. HARLEM AVE.
598-9400

LIETUVOS AIDAI

Radio programa

Veda KAZĖ KAZLAUSKIENĖ
trečiadieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais

8:31 - 9:00 val. vakarais
IS WCEV 1450 AM banga

511 So. Nolton Ave., Willow Springs, IL 60480
Tel. (708) 839-2511.

PETKUS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Laidotuvių namai Chicagoje ir priemiesčiuose.

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

DONALD M. PETKUS

Algirdo Mykolo Brazausko Biografija

Algirdas Brazauskas, dabartinis Lietuvos prezidentas, gimė 1932 m. rugsėjo 22 d. Rokiškyje. 1956 m. baigė Kauno politechnikos institutą. 1958–62 m. dirbo Energetikos statybos tresto valdybos viršininku, Kauno gelžbetonio konstrukcijų gamyklos direktoriumi. 1959 m. įstojo į TSKP. 1962–65 m. buvo LTSR LUT statybinių medžiagų pramonės valdybos viršininkas, 1965–66 m. – statybinių medžiagų pramonės ministras, 1966–76 m. – kandidatas į LKP CK narius, nuo 1976 m. – CK narys, 1977–88 m. – LKP CK sekretorius ir CK Biuro narys. 1967–80 m. – LTSR AT deputatas. 1990–92 m. – Lietuvos respublikos AT deputatas.

1988 m. spalio mėn. paskirtas LKP CK Pirmuoju sekretoriumi, sumaniai veikė bandydamas pajungti LKP CK kontrolei Sąjūdį, pirmaisiais Sąjūdžio veiklos mėnesiais tam talkino. Kai kada (valstybinės kalbos įgyvendimo klausimu) veikė išvien. Visą laiką balansavo tarp Sąjūdžio ir "Jedins tvo".

Jau nuo 1988 m. pradžios santykiai su Sąjūdžiu labai pablogėjo. Oponentai tai aiškina A. Brazausko nenoru eiti į Nepriklausomybę. Jie cituoja jo žingsnius ir žodžius.

Štai ką apie tai yra pasakęs pats gerb. A. Brazauskas:

1988 m. spalio mėn. Sąjūdžio 1-oje suvažiavime griežtai pasisako prieš Nepriklausomos Lietuvos valstybės atkurimą.

1988 m. 11.18 d. LTSR AT sesijoje A. Brazauskas karštai ragino deputatus nepritarti Sąjūdžio pasiūlytomis LTSR Konstitucijos pataisoms, pagal kurias Lietuvos įstatymai Lietuvos teritorijoje taptų viršesni už TSRS įstatymus. (Estai tokias pataisas jau buvo priėmę). A. Brazauskas ir J. Paleckio dėka siūlomoms pataisoms buvo atmetos. Atmetas ir siūlymas Vyti paskelbti valstybės herbą. Sesijoje A. B. kalbėjo: "Tai reiškia, kad būtų konfrontuojama su dabar veikiančia TSRS Konstitucija. Iš kitos pusės, juridškai, tai būtų praktiškai įteisintas Lietuvos išstojimas arba nevykdymas TSRS įstatymų (žr. "Tiesa" 1988.11.20). Kilo pirmasis konfliktas su Sąjūdžiu. Spaudoje prasidėjo masinis Sąjūdžio smerkimas. Televizijoje uždrausta "Atgimimo banga". Sąjūdis pradėjo rinkti deputatų parašus dėl neeilinės sesijos su šaukimu.

Tuo tarpu estai nesitraukė ir privertė Maskvą sutikti. Tik praėjus pusė metų (1989 m. gegužį) A. Brazauskas, matydamas, kad estams galvos nemukirto, sutiko vėl tą klausimą išskelti.

1988.11.14 d. ūkinio ir partinio aktyvo pasitarime A. Brazauskas teigė: "Kartu mes respublikos suverenitą suprantame tik TSRS sudėtyje. Mes už socializmo stiprinimą ir gynimą" (žr. "Tiesa", 1988.11.16).

1988.11.16 iškilmingame posėdyje, skirtame Tarybų valdžios paskelbimo Lietuvoje 70-mečiui, 1940–jų metų įvykius vertino taip: "Šio Seimo (1940) nutarimai visiems taip pat gerai žinomi. Jais buvo teisiškai įtvirtintas Tarybų valdžios atkūrimas Lietuvoje, nubrėžtos socialistinių visuomenės pertvarkymų gairės. Istorią patvirtino ir šios pozicijos teisingumą" ("Tiesa" 1988.11.17).

1989.02.16 Sąjūdžio Seimui Kaune priėmus nutarimą pradėti Nepriklausomybės atkūrimo žygį, A. Brazauskas vėl tam nepritaria. Kilo antrasis didelis konfliktas su Sąjūdžiu. Vėl uždrausta "Atgimimo banga" (žr. grąsinančią kalbą A. Brazausko "Tiesa" 1989.02.22).

1989.08.23 minint 50-sias Molotovo-Ribentropo suokalbio metines, A. Brazauskas nedalyvavo su tauta

"Baltijos kelyje". A. Gorbunovas ir A. Riutelis dalyvavo. A. Brazausko oponentai tai aiškina "Maskvos baime".

1989.08.28 A. Brazausko vadovaujamas LKP CK padarė pareiškimą dėl "Baltijos kelio". Jame sakoma: "Jokia valstybė negali toleruoti tiesioginių išpuolių (suprask: susikibimo rankomis) prieš esamą santvarką... Mūsų supratimu, galima būti laisva ir suverenia valstybe lygiateisių respublikų Sąjungoje" ("Tiesa" 1989.08.29).

1989 m. rugsėjo mėn. duodamas interviu radijui A. Brazauskas kalbėjo: "Galbūt šis mano pareiškimas labai drąsus, bet aš vistiek turiu tai pasakyti. Turime atsakyti šūkio išeiti iš Sąjungos ir šūkio "Šalin okupantus iš Lietuvos" (Tiesa" 1989.09.09).

1989 m. rugsėjo mėn. A. Brazauskas pareiškė: "Todėl mes su ypatinga atsakomybe žiūrime į Lietuvos ateities klausimą. Be abejo, aš matau ją kokybiškai atnaujintoje tarybinių respublikų federacijoje" (Sovietskaja Litva 1989.09.10).

Po "Baltijos kelio" Sąjūdį niekiantį straipsnį tuoj atspausdino "Washington Post", jį skubiai perspausdino "Za rubežom", o iš ten dar skubiau "Tiesa". (LKP oponentai tuo metu tvirtino, kad šis straipsnis užsakė Maskva, ir visi laikraščiai rankraščio kopijas tikriausiai buvo gavę vienu metu, nes esą neimanoma per savaitę parašyti, atgabenti iš Amerikos, du kartus išvesti ir atidavus į spaus tuves, per savaitę sulaukti trijuose skirtinguose laikraščiuose to paties didelio straipsnio). Jame Maskvos reikalų gynėjas rašo: "Didelis pasitikėjimas kartais virsta euforija ir politinėmis iliuzijomis. Kai kurie jauni Sąjūdžio nariai kalba apie nepriklausomybę taip, tarsi tai būtų artimiausio mėnesio klausimas. Vadovybė laikosi realistiškesnių pozicijų" ("Tiesa" 1989.08.31). O iki nepriklausomybės paskelbimo buvo likę lygiai pusę metų...

A. Brazausko oponentai šiandien teigia, kad "Brazausko partija" atsisakė nuo TSKP, norėdama laimėti 1990.02.24 rinkimus, ir kad Maskva nors ir nenoromis, turėjo leisti A. "Brazausko Partiją" tai neigia.

1989.12.01 LKP CK plenumo A. Brazauskas kalbėjo: "Realioji, demokratijos kelin pasukusios Lietuvos politinė situacija yra tokia, kad LKP tik būdama savarankiška politinė partija, gali įgyti realų autoritetą visuo menėje ir orientuoti jos raidą suverenos socialistinės demokratinės valstybės kūrimo linkme. Tokia yra tie sa, kurios negalima nepaisyti, nors ji mums būtų ir nelabai maloni. Mes jos negalime ignoruoti dar ir todėl, kad netrukus įvyks rinkimai į TS AT bei vietines Tarybas. Mes dar nesame pavėlavę keisdami LKP statusą, tačiau jeigu dar labiau delsime, tai nesunku prognozuoti, kad būsimų rinkimų išdavoje sumažės LKP galimybė įgyvendinti savo programinius tikslus Respublikos parlamentinėje veikloje" ("Tiesa" 1989.12.02).

1989.12.20, kai LKP XX suvažiavime skubėjo atsisikirti nuo Maskvos "Respublika" rašė: "Iš kur toji pavaršiško atlydžio banga pirmadienio rytą? Ciklonai ir anticiklonai čia niekuo dėti. Tai garuoja įkaitusios LKP bėgikų nugaros. Jiems prieš akis smėžuoja paskutinis nuvažiuojančio Nepriklausomybės ekspreso vagonas. Bėgikai stveriasi už trispalvio šūkio, kartodami išganingą šūkį: "Suverenitetas!", bet iki žvilgančio turėdo, iki laiptelio dar trūksta kelių yrių". ("Respublika" 1989.12.20)

(Bus daugiau)

PRATARMĖ APIE KOMUNIZMO GEROVES

J. JASAITIS

Atkuriant Lietuvos valstybę tenka spręsti daugybę visai nestandartinių uždavinių. Istorią tokios situacijos analogo nėra. Tik besiva duojančios iš sovietinio bolševizmo įtakos sferos Rytų Europos šalims dabar tenka atstatinėti visiškai sudarytą savo ekonomiką ir normalizuoti visuomeninius santykius; kurti pereinamajam laikotarpiui reikalingą teisėtą tvarką, formuoti naują švietimo ir kultūros strategiją. Lietuvos situacija yra dar keblesnė, nes ji – pirmoji, besiveržianti iš pusę amžiaus ją okupavusios totalitarinės imperijos struktūros. Todėl pasinaudoti Lenkijos, Vengrijos arba Čekoslovakijos patirtimi galima tik iš dalies. Jokių net atrodytų pačių siauriausių problemų negalima nagrinėti

ti nesuvokus bendrųjų – pirmapradžių dalykų. Kad galėtume svarstyti, kokia turi būti Lietuvos mokykla, pirmiausia nuodugniai išsiaiškiname, o kokia ji yra dabar ir kodėl ji būtent tokia?

Pasaulis tariaisi žinąs, kas tai yra fašizmas. Jau senokai visuotinai pasmerkta fašizmo ideologija ir praktika, už įstatymo ribų atsidūrę jos vykdytojai ir įkvepėjai. Sąvoka "antifašistas" visur tapatinama su teigiamą, itin toleruotina veikla žmonių labui. O štai sąvoka "antikomunistas" neretai suvokiama kaip kažkas neigiamo, primityvus, netgi reakingo. Kokios šio absurdiško paradokso priežastys?

Su fašizmu žmonija susidūrė milžiniško masto karinės tarpvalstybi-

nės konfrontacijos akivaizdoje. Po Antrojo pasaulinio karo, sunaikinus fašizmo ideologiją besivadavusias struktūras, ji lengviau atsikvėpė ir tiesiog nebekreipė pakankamo dėmesio į absoliučiai tą pačią komunistinę ideologiją, į antihumaniską jos pobūdį, globalinius sovietinio – bolševikinio kominizmo tikslus.

Pagrindinis šios ideologijos forpostas – TSRS – buvo pripažintas sąjungininku, kovojant su fašizmu. Milijoninių paprastų žmonių aukų kaina buvo sutapatinta su TSRS vadovybės veiksmais. Iki šiol pasaulis yra apgailėtina mažai susipažinęs su komunizmu praktiškai vykdytų represijų mastu ir dar mažiau dėl to susirūpinęs.

Pirmiausia, tiek TSRS, tiek kitose šios imperijos sferą patekusiose šalyse buvo labai kruopščiai slepiami duomenys apie piliečių žudynes, kankinimus, deportavimus ir persekiojimą darbe. Tikslaus komunizmo aukų skaičiaus iki šiol niekas negali pasakyti. Bet jau dabar aišku, kad bolševikinis komunizmas vien žmonių gyvybių sunaikino nepalyginamai daugiau, negu bet kuri kita istorijoje žinoma tironijos forma. Sudarkyti milijonų žmonių likimai.

Štai jau net oficialiai skelbiama, kad maždaug 60 milijonų "tarybinių piliečių" gyvena ne savo etnografinėse teritorijose. Tautų maišymo ir tautinių struktūrų griovimo tendencija tebetęsiama iki šiol. Tačiau už viską baisiau yra šiuo paus subjekto – "homo sovietikus" sukūrimas, pačių svarbiausių žmogaus asmenybės savybių naikinimas. Ši žala yra su niekuo nepalyginama, neišmatuojama, o jos padariniai bus dar gana ilgai jaučiami.

Jokia pasaulio valstybė neturi tokio propagandinio aparato, koks sukurtas šalyje, veidmainiškai besivadinačioje – TSRS. Nė viena iš šių keturių raidžių – santrumpų neatitinka tikrovės. Niekada nebuvo jokios tarybų valdžios, jokio socializmo (kaip jis charakterizuojamas teoriškai) ir neegzistavo jokios respublikos (tikrąja to žodžio prasme), negalėjo būti jokios kalbos apie laisvą sąjungą. Tačiau pasaulyje dar daug kur komunistinės dogmos priimanos kaip atitinkančios visuotinės lygybės ir tiesos siekimą, o kartais netgi tapatinamos su krikščionyste. Net mūsų Lietuvoje galima sutikti žmonių, taip ir nesuvokusių nežmoniškos bolševikinio komunizmo prasmės. Jų manymu, pati "komunizmo teorija" esanti neblogo, bet netiksliai iki šiol vykdyta praktikoje. Iš čia ir kyla utopiškais sumanymais apie "perestrojkas", "naują kokybę" ir t.t.

Apie masinius susidomėjimus savos šalies ir užgrobtų bei įtakos sferoje atsidūrusių šalių piliečiais pasaulis mažai girdėjo todėl, kad bet kuri objektyvesnė informacija buvo tuoj pat blokuojama trigubu melo srautu. Pasmerkietji buvo gabenami į atšiauriausias, mažai prieinamas TSRS sritis, iš kurių jie nebegrįždavo, arba grįždavo mirtinai ligadinti, kad niekam neprasitartų. Pasimatyti ir susirašinėjimo laisvę praktiškai neegzistavo. Terorizuojami ir persekiojami buvo netgi represuotųjų giminės, kurie ir patys nežinodavo kuo nusikalto jų šeimos narys. Dar šurpesnė situacija susidarydavo, kai žmogus atsidurdavo tarp pasmerktųjų kam nors įskundus, pateikęs absoliučiai išgalvotus parodymus. Visuomenės laikymas nuolatinėje baimėje, derinant ją su totalinio šnipinėjimo atmosfera, ilgam įsirežė į sąmonę. Bet kokia abejonė, bet kokia, pavyzdžiui, vyresniųjų žmonių išreikšta mintis apie kitą tvarką ekonomikoje, kultūroje ar teisėje, tuoj pat buvo šlykščiausiai apšmeižiama vadinamuoju "kontra propagandos" mechanizmu.

Galingą, protą išsekinantį apdorimą patyrė ir nerepresuoti šalies gyventojai. Pirmiausia jie neturėjo jokios informacijos apie procesus, vykstančius šalyje: tiek ekonominius, tiek politinius, tiek ir kultūrinius. Informacija apie kitas šalis buvo pateikiama taip tendencingai, kad net susidūręs su objektyvia tiesa, žmogus nepajėgtų jos suvokti. Istorią, tame tarpe net mokslo istoriją, buvo šlykščiausiai sufalsifikuota, o prognostika pakeista stereotipinių frazių apie komunistinę ateitį kartojimu bei komentavimu. Juk net metus imta skaičiuoti nuo "didžiosios spalio socialistinės revoliucijos", bandant įteigti, jog viskas, kas buvo iki tol, esanti tik "prieistorija", o tikroji istorija tik nuo tos revoliucijos prasidėjusi.

Bolševizmas su pavoju laike viską, ką geriausio sukūrė žmoniškumo civilizacija. Tautinė savimonė apšmeižta, išvadinta nacionalizmu, separatizmu, izoliacionizmu. Ją turė-

Onos Mikulėnaitės sodybos kieme Katlierių kaime, Utenos rajone. Partizanui Jonui Žemaičiui "Mamedžiui" pastatytas paminklas, žuvimo vietoje. Pašventintas 1993.08.22. Iš kairės: S. Kačinskienė, J. Aleksandravičienė – šeimininkė, Ona Mikulėnaitė, P. Juodvalkis ir Juozas Dulskis.

LAIKAS JAU SENIAI NET PERNOKO

(Atkelta iš 1 psl.)

sias. O vis dėl to badu nemirėme, ir nieks nedraudė tikėti į bet ką, kas kam atrodėdavo aukščiau už jį patį.

Kiek teko patirti, visokio išsilavinimo ir profesijų lietuviai pragyvenimui toleruoti uždirbo tik rankomis, kitaip sakant dirbo tą, ką fabriko formamas (darbininkų grupės vyresnysis) pareikalavdavo. Bet deja, niekad neteko girdėti, kad tokį darbą būtų dirbęs nors vienas žydas, kuris po karo buvo atsivežtas į Ameriką. Tokią padėtį mes pilnai supratome, nes Amerikoje jų tautiečių buvo gana daug, ir beveik visi gyveno pasitu rinčiai, tai savuosius tautiečius, kuriuos hitlerinė pabaisa dar nesusėjo praryti, jie žinojo kaip reikia juos globoti.

Amerikoje laikas bėgo amerikietišku tempu. Lietuviai, šios šalies imigrantai, dirbo visai sąžiningai, ir kai tik būdavo galimybė, net po dvi pamainas, kad tik atsikratyti nuo skurdo. Turintieji europietiškas profesijas pradėjo susilyginti su amerikoniškomis "macnybėmis", ir daug kas ėmė įsigyti geresnius darbus. Didelė mūsiškių dalis, vos penke – riems metams sukakus, išlaikė Amerikos pilietybės egzaminus ir pradėjo turtėti – išsinuotuoti geresnius butus ir net muosavas "palėpes" išgyti. Taigi, kas buvo apsukrus ir išmoko įsivelti į amerikietiško gyvenimo stilių, jau ir galvoti ėmė pagal vietines manieras.

Bet deja, sukurtas lietuvių darbštumų gyvenimas pradėjo niuktis. Tik Lietuvos žydai, kurie pateko į Ameriką arba nukeliavo į Izraelio valstybę, visame pasaulyje apkaltino lietuvius, būk jie buvę didžiausi anti semitai, ir jų iniciatyva buvo nužudyti šimtai tūkstančių žydų. Nesąmonė!

O kodėl taip atsitiko, tai nėra jokia paslaptis. Tie visi lietuviai, kurie pasitraukė iš Lietuvos gelbėdami savo gyvybę, aiškiai buvo matę ką Lietuvos žydai veikė, kai pirmą kartą komunistiniai rusai okupavo Lietuvą. Jie visuose Lietuvos miestuose ir miesteliuose, kur tik įžengė ta rusiškoji gangrena, būriais grūdosi į gatves ir garsiai šaukdami sveikino mirtį Lietuvai nešančius šaracius, ir rožėmis dabino dulėmis apguliusius komunistinių gaujų "karžygius". Tada, kada kramliniai galvažudžiai pirmiausia panoro išmaikinti Lietuvos inteligentiją, tokiems jų sąrašams sudaryti į pagalbą atėjo niekad Lietuvoje nepersekiotos žydijos didelė dalis. Beveik tuo ne trečdaliu Lietuvos tautiečių rusas išgrūdė į Sibiro ledines taigas, kurių apie 80% – tiek kelionėje, tiek ir Sibiro šalyje – mirė ne sava mirtimi. Taigi, sakykite, ar iš tų nužudytų artimųjų kas nors pajėgtų atimti keršto jausmą prieš tuos bendradarbius, kurie padėjo rusui tas niekuo nekaltų lietuvių baises žudynes vykdyti?

jo pakeisti postringavimai apie "naują istorinį bendrumą – tarybinę liaudį". Nuosekliai ir metodiškai buvo griaujami šeimos pamatai, miteikinant vaikus prieš tėvus, nuolat zy ziant apie "praeities atgyvenas", fe-tišizuojant ir suprimityvinant vyro ir moters lygiatęsiškumo problemą, iki savotiško kuto iškeliant, vaikų namus, A. Makarenkos kolonijas ir vie-nišas motinas.

Taip, niekas ir tikrai niekas to nepajėgtų įvykdyti, nes kerštas yra žmogaus prigimtų jausmų dalis.

Niekam nėra paslaptis, kad kerštui pasireikšti yra pati geriausia proga kilus kokiems neramumams. Lietuvoje tokie neramumai atsirado, kai suipešė vokiški naciai su rusiškais komunistais, kurie iš Lietuvos išsinešdino net strimagalvius. Atbudo ir visokios komunizmo priperėtos padugnės. Žydai, kurie buvo patys didieji rusiško komunizmo garbintojai, dirgo kartu su Stalino "nengalima" armija. Visi kiti, nors ir nujautė koks gali būti jų likimas, liko Lietuvoje, nes gali greit pasitraukti kartu su pakrikusiais Sovietų Sąjungos kariškiais nebuvo jokių galimybių.

Prasidėjo atsikėrinėjimas. Tuoj pat prie jų prisijungė visokio plauko padugnės, kurių gobšumas – tai buvo vien tik plėšikavimas ir net žudynės. Daugiausia nukentėjo žydai, nes ir naujasis Lietuvos okupantas – hitleriniai esesininkai į tai nekreipė dėmesio. Kalbėti ir tikėti, kad tuo laiku Lietuvoje žydai buvo masiniai žudomi, ir kad tas žiaurys vykdė net didelę dalis lietuvių, tai grynai absurdiškas burbulas.

Visi senosios kartos lietuviai, kurie dar nemirė ir gyvena toli nuo savo tėvynės, arba tų lietuvių kaulai, kurie buvo parvežti namo iš Sibiro ledynų, imtų ir prabilti, ir pasau-liui pasakytų ką veikė didžiausia Lietuvos žydų, kai Kremlius du kartus buvo užlipęs ant lietuviškos žemės, tai kažin ar perkūnas tik netrenktų į OSI liuksusinį ofisą?

Žinoma, taip neįvyks, nes jau per daug metų prabėgo nuo Hitlerio ir Stalino peštynių. Tik viena, kas daug kam visiškai nesuprantama, tai kodėl Amerika, esanti tik vienintelė pasaulio valstybė, kuri milijonus dolerių kiša į OSI niekuo nepateisinamo keršto vykdytojų kišenes. Kanadoje ir Australijoje tie patys OSI žygiai jau seniai vėjais nuėjo. Taigi, jau seniai laikas Amerikai liautis kelti antisemitizmą. Demjanjuko ir buvusio Austrijos prezidento Waldheimo bylos aiškiai parodo ko verti OSI darbai. Tai ar ta OSI ir dabar dar reikalinga?

"Armonikos" Ansamblis...

(Atkelta iš 5 psl.)

mu. Taip pat ir programos pabaigoje, tiek šeštadienį, tiek ir sekmadienį, kelis kūrinius davė ekstra.

Šeštadienį, po koncerto svečius apdovanojo žinomas mecenatas dr. J. Adomavičius, kuris per savo atstovus įteikė dovanų pinigais ir valstais. Sekmadienį po koncerto ansambliečiai juosta apjuosė koncertų Amerikoje organizatorę Pranę Šlutiene, kuri turėjo šį kartą daugiau rūpesčių negu praėityje. Tačiau laimingų būdu viskas gerai išsprendė ir "Armonika" jau trečią kartą pradėjo linksmininti Amerikos lietuvius.

Iš Chicago rugsėjo 22 d. "Armonika" pajudėjo Kalifornijos link, nes 24 d. laukė jų pirmo pasirodymo JAV vakarinėje dalyje – Glendale, CA. Pagrindinis jų pasirodymas buvo per Kalifornijos Lietuvių dienas, įvykusias Los Angeles mieste, spalio 2-3 d. d.

(e.š.)

KULTŪRINIS POS LAPIS

Tarptautinės Plotmės Grafikas A.V. Burba

Klaipėdietis, Grūsaukio kaimo Kretingos rajone, 1943 m. gimęs dailininkas Augustinas Virgilijus Burba turi pagrindo pasididžiuoti savo darbų pripažinimu tarptautinėje plotmėje. Paties patiektais daviniais, jo mažosios grafikos darbų randasi Lietuvos, Estijos, Suomijos, Olandijos, Anglijos, JAV, Japonijos, Australijos, Italijos, Šveicarijos, Bulgarijos, Čekijos, Slovakijos, Lenkijos, Rusijos valstybinėse bei privačiose kolekcijose.

Priedu, Burbos mažosios grafikos darbai yra pelnę vietinių ir tarptautinių įvertinimų:

Pabaltės šalių ekslibrisu bienalėse;

Tarptautiniame ekslibrisų konkurse Italijoje – "Gabriele D'Annunzio 1988";

Tarptautiniame ekslibrisų konkurse Šilutėje – "Vyduanas 125";

Tarptautiniame ekslibrisų konkurse – "Popiežius Jonas Paulius II – Lietuva 1993".

1971 m. A. V. Burba įsigijo dailininko pedagogo specialybę po studijų

Vilniaus Dailės Akademijoje. Nuo 1980 m. jis yra Lietuvos Dailininkų Sąjungos narys. Jis dirba piešinio, estampinės grafikos, ekslibriso bei medalių meno (bronzos, keramikos) srityse. Tikriausiai tos srities tautiečio menininko talentu reikale galėtų pasinaudoti ir išeivijos lietuviai. Nuo 1976 m. jis gyvena Klaipėdoje. (Taikos Prospektas 82-37, Klaipėda 15, Ind. 5815). Dėsto piešimą Vilniaus Dailės Akademijos Klaipėdos skyriuje ir piešimą bei grafiką Klaipėdos vaikų dailės mokykloje. Burbo žmona rokiškė, tai yra keramikė. Ji dėsto skulptūrą toje pačioje vaikų dailės mokykloje.

Virgilijaus Burbos vienas kūrinys "Ex-Libris Vilnius Bražėnas" tilpo Laisvojoje Lietuvoje Nr. 15, L. L. ben dradarbio 80 metų sukakties proga. Išeivijai dar ilgai truks, kol ji pilnai susipažins su savo tautiečių menais, literatūriniais bei įvairios rūšies mokslų sričių atsiekimais, lygiai kaip ir tautiečiams Lietuvoje susipažinti su išeivijos lietuvių atsiekimais pasaulyje. Rep.

Grafikas A. V. Burba

Nors mes būtum toliausiai už marių,
Lietuva bus brangesnė už širdį;
Ir mane ir tave tolimoje
Ir vėjelis tėvynės pravirkdys.

Aš matau iš akių mėlynųjų
Tavo skausmą, ryžtumą ir drąsą,
Kad mes laisvei giedosime himnus,
Nors gyvenimas prarajus kasa.

Poetės Marijos Aukštaitės Centro Leidiniai

	m.	psl.	kaina \$
1. Rožių Vasara (poezija)	1966	762	15.00
2. Išeivės Kelio (biografija)	1978	208	10.00
3. Išeivė (biografija)	1980	266	11.00
4. Ant Marių Krašto (romanas)	1981	420	14.00
5. Nubangavę Kūdikystės Dienos (biografija)	1981	236	10.00
6. Lyrika (poezija)	1983	204	11.00
7. Išeivės Memuarai (biografija)	1988	178	12.00
8. Audringais Vieškeliais (14 apysakų)	1989	396	30.00
9. ir 10. Poetės Marijos Aukštaitės Sutaupyti Kūrinių Katalogas I ir II (išbaigta)	1987	833	
11. Meilė Sutemoje (18 apysakų)	1989	296	25.00
12. Klaudijus Kalėdų Verpetuose (19 Kalėdinių ir Vėlykinių apysakų)	1990	242	25.00
13. Sielos Simfonijos (poezija)	1990	346	30.00
14. Sopulingoji Lietuvė Motina (poezija)	1990	100	25.00
15. Išeivės Memuarai II (istorija, biografija)	1990	422	40.00
16. Mano Meditacijos (filosofija)	1990	384	35.00
17. Pergventų Dienų Žiedai (23 apysakos)	1990	248	25.00
18. Meilės Sonetai (poezija)	1990	194	30.00
19. Ifigenija, Kleopatra ir Dolorosa (trys novelės)	1990	236	25.00
20. Sodų Mistikoj (poezija)	1991	180	25.00
21. Mano Dienos Romoje (istorija, biografija)	1991	336	45.00
22. Širdies Fantazijos (beletristika, Marija Aukštaitė ir V. J. Budrikas)	1991	272	25.00
23. "Išeivė (Originali)", (biografija)	1991	320	30.00
24. Mistiniai Sodai (poezija)	1992	363	30.00
25. Tėvynės Išdavikas (šešių veiksnių tragedija)	1992	173	25.00
26. Išeivės Memuarai III (istorija, biografija)	1993	291	30.00

46 Arthur Mark Drive, Port Hope, Ontario, Canada L1A 3X1

IDOMUS AKT. TOMO VAISIETOS PASIRODYMAS

Su "Armonikos" ansambliu į Chicago atvykęs Vilniaus Akademinio teatro aktorius Tomas Vaisieta turėjo savo pasirodymą Chicago Jauimo centro kavinėje rugsėjo 17 d. vakare. Nors ši kartą žmonių nebuvo daug (turbūt, mūsų tautiečiai dar nepasitiki aktorių sugebėjimais), tačiau jo duota programa buvo visais atžvilgiais įdomi ir nekasdieniška.

Sunku buvo galvoti, kad vienas žmogus sugebėtų dvi valandas patraukti klausytojų dėmesį. Tačiau akt. Vaisieta tai pajėgė padaryti. O tai jau didelis pliusas! Atrodo, kad mūsų tautiečiams reikia tokių žmonių kaip akt. Vaisieta, kad įsitikintų, kad ne vien tik solistai-vokalistai, bet ir dailiojo žodžio skaitytojai, šios srities meistrai, vienodai gali imponuoti ir pavergti publiką.

Savo programą akt. Vaisieta pradėjo nuo Donelaičio, paskaitydamas jo vieną iš mėgstamiausių gabalų – "Pavasario linksmybės". Tada sekė ištrauka iš Vaižganto "Pragiedruliai". Po to klausytojai išgirdo lyrinę kompoziciją "Lietuvis ir glia", kurioje išpildyti Malronio ir Baranausko posmai.

Poeziją pakeitusi proza davė progą išgirsti du mūsų klasiko V. Krėvės literatūros gabalus. Su dideliu įsijautimu aktorius Vaisieta perskaitė ištrauką iš "Milžinkapio", o po to jau lyg atgaivai išpyskino nuotakingąsias "Silkes". Gana realistiškų, dažnai juokingų vaizdų, buvo pateikta skaitant ištrauką iš R. Gudaičio romano "Likimo broliai". O programos pabaigoje vėl duota lyrinė kompozicija, pavadinta "Karaliaus pasaka". Joje skambėjo K. Grigaitytės, J. Degutės, K. Bradūno, M. Martinaičio eilės. Šis jautriai atliktas kūrinys apvainikavo akt. Vaisietos dviejų valandų programą. Kadangi akt. Vaisieta po poros dienų turėjo sukakti 60 m. amžiaus, tai aktorius buvo sudainuota "Uglausių Metų".

ŽURNALAI

Jau Ameriką pasiekė sukaktuvinis (1700-sis) "Kario" žurnalo numeris – 1993 m. Nr. 9, šiuo metu spausdina – mas Vilniuje kaip Lietuvos krašto apsaugos mėnesinis žurnalas. Šiame numeryje yra nupasakojamas žurnalo ilgas kelias nuo jo įsteigimo Lietuvoje 1919 metais (pradžioje jis vadinosi "Kariškių Žodis"), jo persikėlimas Amerikon, na ir vėl atgaivini – mas Lietuvoje. Žurnale yra daug istorinės medžiagos, na ir gausu nuotraukų. Yra ir šio žurnalo atstovų išeivijoje nuotraukos. Pats žurnalas darosi vis įdomesnis, brandesnis. Taip pat ir jo skaitytojų išeivijoje gausėja. Chicagoje jį galima užsiprenumeruoti per atstovą JAV Ed. Šulaitį, 1330 S. 51-st Ave, Cicero, IL 60650. Metinė prenumerata oro paštu 30 dol. Galima siųsti ir čekius tiesiai į Vilnių šiuo adresu – Karys, Totorių 25-3, 2001 Vilnius.

NAUJI "MŪSŲ SPARNAI"

Lietuvių Ev. Reformų leidinio – žurnalo "Mūsų sparnai" irgi pasirodė sukaktuvinis – 70-sis numeris. Tai stambus, net 98 psl. leidinys, įsteigtas 1951 metais. Jis yra leidžiamas Chicagoje ir redaguojamas Mykolo Zablocko. Čia yra daug įdomių rašinių, liečiančių ne vien tik evangelikus reformatus. Yra ir šiaip pasiskaitymų, kurie domina visų religijų žmones.

Šiame numeryje rašo kun. P. Dilys, kun. E. Gerulis ir duodamas J. Sondos – Sondeckio atsiminimų tęsinys. Dar rašo H. Y. Petkus bei Ed. Šulaitis. Žurnale yra mirusiųjų aprašymai, nemaža kronikos ir nuotraukų. Visais atžvilgiais gana įdomus leidinys. E. Š.

Senesniosios kartos Vilnietis, gyvenantis Australijoje, Bronius Jurgelionis, 1984 m. lapkričio 24 d. palydi savo dukrą RAIMONDĄ į naują gyvenimą.

MARIJUS BLYNAS

KAI NEŽINO KĄ RAŠO...

(RAŠYBOS SOVIETIZACIJA IŠEIVIJOJE ...)

Gerb. p. Regina Kučienė, pridėjusi dar " titulą " – " JAV LB Švietimo tarybos pirmininkė " ("Drauge", 1993 m. IX. 10 parašyta " Šveitimo" M. B.) parašė straipsnį apie didžiųjų raidžių rašymą...

Įdomiausia, kad vienus giria sovietinę rašybą (kurią sovietai sąmoningai iškūdo lietuviams mulkinti), kitur – pastebi "sovietinę dvasią", o dar kitur pati sau prieštarauja.

Štai ji rašo, kad dabar (sovietiš – kai! M. B.) pavadinimuose rašomi tik pirmieji žodžiai didžiąja raide. (Nepr. Lietuvos vardai – pavadinimai visur buvo rašomi su pirmomis did. raidėmis). Taigi (sovietiška!) Lietuvos aidas, "Tėviškės žiburiai" ir t. t., pagal gerb. Regina K. – "Tai buvo labai logiška ir protinga." (Citata). Ar tikrai jau taip?

Tačiau toliau, matyti užmiršusi ką rašė ji pastebi, kad kai "bažnyčia" rašoma mažąja raide – tai suprantama, kad čia yra pastatas, o didžiąja (Bažnyčia), tai tikybinė bendruomenė. Pagal ją reikia rašyti "Lietuvos Katalikų Bažnyčia". Visai teisingai, taip ir buvo rašoma Nepr. Lietuvoje, nes tai pavadinimas – vardas.

Gerb. ponija Regina, tas pats yra ir su kitais vardais, pvz., "Darbo rūmai". Jei raidės pirmosios didžiosios, tai "Rūmai" yra įstaiga, vardas. Jei sovietiška " rūmai", – tai tikri rūmai, gražūs namai.

Taip pat su "Lietuvos Aidu", "Tėv žiburiais", tai pavadinimai, vardai. Gi "aidas", "žiburiai" (mažosiomis) – tai tikras aidas, tikri žiburiai.

Sovietai tyčia tuos rašybos niuansus panaikino, kad sumaišytų sąvokas ir kad dar daugiau suglumytų jau ir taip sovietiniai išplautus lietuvių smegenis.

Lietuvaitės tautiškuose drabužiuose.

Poetės Marijos Aukštaitės	
Centras, Canada	100.00
Inž. J. A. Rasys, Cambridge	75.00
Petras Molis, Strewsbury	10.00
Ona Dubra, Rockford	5.00
Juodvalkis, Chicago	15.00
J. Kudukis, London	30.00
Zigmas Bacevičius, Wordhav.	6.00
Kostas Čepaitis, Chicago	10.00
Elena Gaižutienė, Chicago	5.00
M. Mažys, Clark	5.00
Vincas Dovydatitis, San Clemen-	
te	30.00

Visiems rėmėjams nuoširdžiai dėkojame!

East Chicago Medžiotojų ir Meškeriojų klubas ruošia rudens puotą spalio 10 d., sekmadienį, 1390 W. 15-th Ave., Gary, IN. Pradžia 12 val. Programą: laimėtojų taurių įteikimas pietūs, šokiai su Ramanausko muzika. Visi maloniai kviečiami ir laukiami linksmai praleisti laiką.

Brighton Parko Lietuvių namų savininkų draugija rengia 32-ą jubiliejinį balių š.m. spalio 9 d., šeštadienį, Šaulių salėje, 2417 W. 43-rd St. Bus meninė programa, šalta-šilta vakarienė, veiklos baras. Šokiams gros Kosto Ramanausko orkestras. Visi kviečiami renginyje gausiai dalyvauti.

Pranešame, kad TAUTOS FONDO raštinė persikėlė į naujas patalpas. Naujas adresas:

351 Highland Boulevard
Brooklyn, New York 11207 - 1910
Telefonas (718) 277-0682
faksas (718) 277 - 0682

GERIAUSIA DOVANA

Prof. A. Voldemaro Raštai

I ir II tomas

Mieli skaitytojai, prašome įsigyti šiuos du tomus ir kitiems pasiūsti kaip dovaną, tuo paremsite LAISVOSIOS LIETUVOS knygų leidyklą.
I ir II tomo kaina \$ 25.00. Kanadoje \$ 30.00.

Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio išleistos premijuotos knygos:

1. J. Gliuda	-- Aitvarai ir Giria (išspauduota)	\$ 4.00
2. A. Kairys	-- Ištikimoji Žolė	\$ 4.00
3. A. Baronas	-- Vėjas Lekia Lyguma	\$ 4.00
Kitos Knygos:		
4. St. Jakubickas	-- Kas Yra Lietuvos Atgimimo Sąjūdis	\$ 5.00
5. St. Jakubickas	-- Dienos Įvykių Sukuriuose 1915-1986	\$ 10.00
(Gyvenantys Kanadoje šią knygą užsisako šiuo adresu: V. Jakubickas, 254 Connaught Ave., Delhi, Ontario Canada N4B 1L4)		
6. V. Bražėnas	-- Samoklas Prieš Žmoniją	\$ 2.50
7. M. Blynas	-- Lietuvos Senovės Paminklai	\$ 10.00
8. M. Blynas	-- Tikroji Praeitis	\$ 6.00
9. M. Blynas	-- Lietuvos Senovės Palikimas	\$ 5.00
10. V. Šimkus	-- Atsiminimai I dalis	\$ 10.00
11. V. Šimkus	-- Atsiminimai II dalis	\$ 10.00
12. B. Kemežaitė	-- Sudiev! Aš Išeinu	\$ 4.00
13. A. Kašubienė	-- Žirgeliai (Eilėraščiai)	\$ 3.00

Prašau užpildyti ir iškirpus pasiūsti LAISVIAI LIETUVAI
2618 West 71st Str., Chicago, IL 60629

Siunčiu \$ 25 metinę prenumeratą ir prašau siūsti LAISVIAJĄ LIETUVĄ.
Siunčiu \$ už nurodytas knygas

Vardas ir pavardė
Numeris ir gatvė
Miestas, valstija ir pašto zona

Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centro bendradarbiavimui su Lietuvos mokslinėmis įstaigomis. Prieš grįždamas į Chicago spalio 5 d., porai dienų sustos Vokietijoje pasitarti su Vokietijos Lietuvių Kultūros Instituto vadovybe.

Arūnas Zailskas

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

LEIDŽIAMAS "PENSININKO" ŽURNALAS

Vis populiarėja Chicagoje leidžiamas mėnesinis "Pensininko" žurnalas, kuriame galima rasti sveikatos patarimų ar šiaip jau įdomių rašinių vyresniojo amžiaus sulaukusiems žmonėms. Šį žurnalą leidžia JAV LB Socialinių Reikalų taryba, o jį redaguoja buvęs čikagietis, dabar gyvenantis Kalifornijoje, Karolis Milkovaitis. Prenumeratos (metams JAV \$15 dol.) reikalais reikia rašyti šiuo adresu - 2711 West 71st St., Chicago, IL 60629.

APIE LIETUVĄ "CHICAGO SUN-TIMES DIENRAŠTYJE"

"Chicago Sun-Times" dienraštis sekmadieniniuose kelionių prieduose rugsėjo 5 ir 12 dienų laidose išsidėjęs plačias aprašymus apie Lietuvą, iliustruotus daugybe nuotraukų. Rugsėjo 2 ir 19 dienų laidose buvo rašoma (gerokai mažiau) ir apie Estiją ir Latviją. Straipsnių autorės - Dorothy Storck ir lietuvaitė Elizabeth Novickas, kuri dirba šio dienraščio administracijoje. Rašiniai yra informacinio pobūdžio, skatinantieji turizmą Lietuvoje. Tačiau iš pateiktų nevykusių sąlygų viešbučiuose bei restoranuose, vargu ar amerikiečiai žinotų tu panorės važiuoti į Lietuvą (ir bendrai į Pabaltijį). Įdomesnis (bent lietuviams) yra E. Novickienės rašinys, kuriame autorė pasakoja savo asmeniškus pergyvenimus iš susitikimų su savo giminėmis ir vaizdžiai aprašo aplankytas vietas. Kaip atrodo, šio straipsnio autorė Lietuvon važiuavo su savo tėvu Henriku ir sesute Aida. Šie, kiek žinau, yra patys pirmieji turistinio pobūdžio aprašmai apie Lietuvą Chicago didžiuliuose dienraščiuose.

"MARGUČIO" VALANDĖLĖS RENGINYS

Ir "Margučio" radijo valandėlė negali didžiulius lėšų pertekliumi. Ir ją slegia finansinės bėdos, nežiūrint, kad ji gana populiari Chicago lietuvių tarpe. Norint suvesti galą su galu, "Margučio" vedėjas Petras Petrutis rengia įvairius kultūrinius renginius. Vienas iš artimiausių tokių renginių bus spalio 9 - 10 dienomis, kuomet iš Los Angeles atvykstantis scenos kolektyvas, vadovaujamas Petro Maželio, suvaidins naują K. Sajos komediją "Barakūdos". Reikia pažymėti, kad susidomėjimas šiuo linksniu, gyvenimišku veikalu yra ne mažas. Norisi manyti, kad iš šio renginio liks pajamų "Margučio" veiklai tęsti.

APIE CHICAGOS SKAUTUS

Rugsėjo 12 d. Jaunimo Centre vykusioje iškilmingoje suelgoje pristatytas naujas "Lituanicos" tunto tunti-ninkas. Juo tapo fil. dr. Marius Naris. Taip pat pasikeitė ir daugelis kitų vadovybės narių.

Populiarūs skautų renginys - "Puota jūros dugne", kurį organizuoja Chicago jūros skautai. Šis renginys ruošiamas š.m. spalio 16 d. Lietuvių centre, Lemonte. Taip pat Akademio Skautų Sąjūdžio Chicago skyrius rengiasi savo metinei šventei, kuri bus spalio 9 d. toje pačioje vietoje Lemonte. Programa prasidės 4 val. p.p., o vakare bus šokiai, grojant "Žaibo" orkestrui. E.Š.

Skaitykit ir Platinkit

LAISVIAJĄ LIETUVĄ

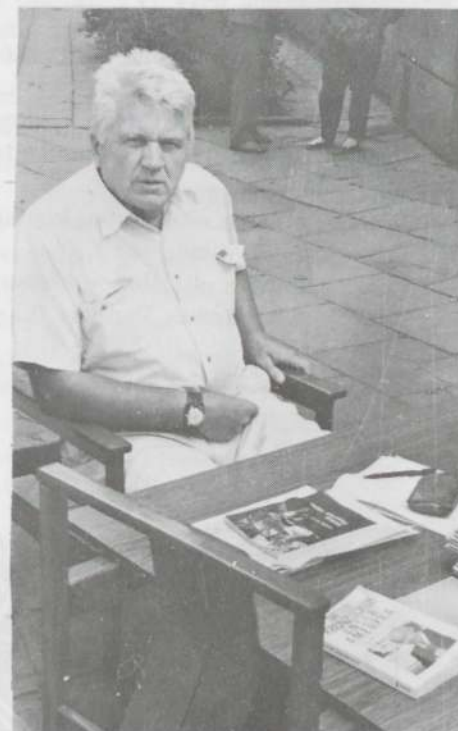

Vaidzas iš "Armonikos" ansamblio pasirodymo Chicago Jaunimo centre, rugsėjo 18 d.

Akt. Laima Šulaitytė-Day, kuri su savo šeima dabar gyvena Evenstone prie Chicago, grįžo iš Lietuvos, kur viešėjo 3 savaites. Ji ten stebėjo Popiežiaus vizitą, domėjosi teatru. Savaitę laiko praleido Klaipėdoje, kur tenka bendrauti su Klaipėdos dramos teatro vyr. režisieriumi P. Gaidžiū bei kitais teatralais. Laima yra kviečiama vaidinimui tame teatre vienam sezonui. Ji yra Chicago "Vaidilutės" teatro viena iš pirmųjų aktorių bei buvusi režisierė. Kaip žinome, šis teatras spalio 31 d. Jaunimo centre duos naują premjerą (P. Vaičiūno "Nuodėmingą angelą"), režisuojant teatrali iš Vilniaus - I. Leonavičiūtėi.

"Jėzau, Tu mano gyvybė" vardu - komp. Vl. Jakubėno religinių giesmių rinkinys jau pasirodė Lietuvoje. Leidinio pratarinėje taip sakoma: "Šis rinkinys skirtas Vlodo Jakubėno 90-čiui pažymėti, o taip pat ir šio kompozitoriaus kaip evangeliko reformatoriai ir lietuviško choralo istoriją pažinti. Rinkinys tiks Lietuvos reformų bažnyčios giedojimo praktikai, koncertiniam atlikimui ir Mažosios Lietuvos muzikinės kultūros istorijos besidomintiems". Šios Vl. Jakubėno giesmių harmonizacijos pirmą kartą Lietuvoje nuskambėjo 1992 m. gruodžio 13 d., kuomet buvo minima kompozitoriaus mirties sukaktis, o neužilgo po to buvo padarytas šios programos įrašas, kurį ruošiamasi išleisti modernių "diskų" formoje.

Chicago "Vaidilutės" lietuvių teatras yra vienas iš dviejų JAV gyvenančių lietuvių scenos vienetų. Jis be didesnės reklamos gyvuoja jau septyni metai. Spalio 31 d. Chicago

Lietuvos Laisvės Lygos organizacijos vadovas Antanas Terleckas Vilniuje parduoda savo išleistas knygeles.

V. Kapočiaus nuotrauka

Jaunimo centre įvyks pirmoji šiame šio teatro premjera, suvaidinant labai retai kur statytą ir matytą P. Vaičiūno melodramą "Nuodėmingą angelą".

"Lietuvos Ryto" dienraščio laidoje rugsėjo 10 d. buvo paskelbtas Vilniaus Bražėno straipsnis "Lietuva ir išėjimas". Straipsnyje kritikuojami Lietuvos spaudoje paskelbti "Santaros - Šviesos" straipsniai, kuriais sudaromas klaidingas įspūdis apie išėjimą, todėl Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo.

DON'T SPEND IT ALL - SAVE SOME AT

MUTUAL Federal SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION

Chartered and Supervised by the United States Government

2212 W. CERMACK ROAD • CHICAGO, ILLINOIS 60608

PHONE (312) 847-7747

SEKLYČIA

Lithuanian
Manor Inn

PUSRYČIAI - PIETŪS - VAKARIENĖ

Banketams ir įvairiems renginiams salė

2715 West 71st Street
Chicago, IL 60629
Tel. 476-1680 / 476-2655

Atidaryta kasdien nuo 8 val. ryto
iki 8 val. vakaro

3541 W. 99th St.
Evergreen Park, IL 60642
Tel. 1-(708)-422-4130

TUES. - FRI. 9 - 6, SAT. 9 - 5
CLOSED SUNDAYS AND MONDAYS
JERRY PLIENIS - ANTHONY PLIENIS